

HÍRADÓ

XVII. ÉVFOLYAM, 48. SZÁM

ÁRA: 1.50 FORINT

1973. DECEMBER 1.

Közlemény Losonczy Pál ghanai látogatásáról

Accrában közös közleményt adtak ki Losonczy Pál hivatalos ghanai látogatásáról.

A közlemény ismerteti az Elnöki Tanács elnökének ghanai programját és kiemeli, hogy Losonczy Pált és kíséretét a két ország szívélyes kapcsolatainak megfelelően, mindenütt meleg fogadtatásban részesítették. Az Elnöki Tanács elnöke — hangoztatja a közlemény — nagy elismeréssel nyilatkozott Ghana gazdasági fejlődésének eredményeiről, a ghanai nép életfeltételeinek javulásáról.

A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsának elnöke és a Ghanai Köztársaság elnöke a barátság és a kölcsönös megértés szellemében megbeszéléseket folytattak. Véleményt cseréltek országuk politikai, gazdasági és társadalmi fejlődéséről, a Magyar Népköztársaság és a Ghanai Köztársaság kapcsolatairól és áttekintették a feleket kölcsönösen érdeklő nemzetközi kérdéseket. Megelégedéssel nyilatkoztak kapcsolataik fejlődéséről, és megállapították a kapcsolatok további szélesítését szolgáló lépéseket.

A két államfő megállapította, hogy ez a látogatás nagymértékben előmozdította kapcsolatukat, és hogy megérték a feltételek népeik politikai, gazdasági és kulturális együttműködésének fejlesztésére. Egyetértettek abban, hogy személyes találkozások révén erősödnék az államok közötti jó kapcsolatok és meggyőződtek a különböző szintű látogatások és véleménycserék folytatásában.

Nemzetközi kérdésekről szólva a két államfő hangsúlyozta, hogy a jelenlegi világhelyzetben a tartós béke és biztonság feltételeinek kialakítása és megszilárdítása a legfontosabb feladat. Üdvözölték az államok közötti békés egymás mellett élés és együttműködés biztató jeleit, és reményüket fejezték ki, hogy a fegyverkezés korlátozásával lehetővé válik a felszabaduló erőforrások konstruktív célokra való felhasználása, így a fejlődő országok számára szükséges segítség fokozása is.

A felek ugyanakkor megállapították, hogy addig nem lehet szó a nemzetközi békéről és biztonságról, amíg a világ egy részén tagadják az önren-

delkezés alapvető jogait, folytatódik a gyarmati kizsákmányolás és faji elnyomás. Elítélték az Afrikában meglévő gyarmati rendszereket és a faji megkülönböztetést, s további támogatásukról biztosították az afrikai felszabadítási mozgalmakat. Melegen üdvözölték Bissau—Guinea függetlenségének kikiáltását, mint az imperialistaellenes küzdelem jelentős győzelmét.

Kifejezték azt a meggyőződésüket, hogy a felszabadító mozgalom erősítésével, a gyarmatosítók és a fajúldozók bojkottálásával a még gyarmati elnyomás alatt levő területek is rövidesen felszabadulnak. Követelték, hogy Portugália azonnal vessen véget az afrikai területek törvénytelen megszállásának, és adják át őket egyedüli jogos tulajdonosainak, az afrikai népeknek.

A két elnök meglepedéssel nyilatkozott az el nem kötelezett országok algériai értekezletéről, és méltatta annak imperialistaellenes állásfoglalásait, a nemzetközi problémák megoldásában vállalt szerepét.

A két államfő meglepedéssel fejezte ki, hogy a vietnami háború befejeződött, amit a hős vietnami nép, valamint az imperialistaellenes és béke-szerető erők győzelmének tekintenek. Követelik, hogy az érintett felek következetesen hajtsák végre a párizsi egyezményeket.

A közel-keleti helyzetről szólva elítélték az erőszakos területrablásokat és hangoztatták, hogy az igazságos és tartós békét a térségben az Egyesült Nemzetek Szervezete Biztonsági Tanácsának 1967. novemberi 242. számú határozata alapján kell biztosítani. Követelték a határozat azonnali végrehajtását, hogy a térség valamennyi országa és népe békében és biztonságban éljen és dönthessen saját sorsáról.

A felek támogatásukról biztosították az Egyesült Nemzetek Szervezetét és kifejezték meggyőződésüket, hogy a világszervezet hatékony működésének legfőbb biztosítéka az ENSZ-alapokmány rendelkezéseinek következetes megtartása.

Losonczy Pál meghívta Ignatius Kutu Acheampong ezredes a Magyar Népköztársas-

ságba. A ghanai államfő a meghívást örömmel elfogadta.

A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsának elnöke megköszönte a Nemzeti Megújodás Tanácsa elnökének, a ghanai kormányának és népnek azt a meleg, baráti fogadtatást, amelyben kíséretével együtt része volt.

Losonczy Pál ezután afrikai útjának következő állomására, Sierra Leonéba érkezett.

Breznyev-interjú az NBC-televízióban

Az NBC amerikai tévétársaság interjút sugárzott, amelyet Leonyid Breznyev, az SZKP KB főtájkára adott a társaság tudósítójának.

Az interjúban Breznyev, a többi között kijelentette, hogy a Szovjetunió és az Egyesült Államok viszonyának javulása hozzájárult a közel-keleti háború befejezéséről szóló megállapodás eléréséhez. Az SZKP KB főtájkára hangsúlyozta, hogy a feszültség enyhülésének nemcsak a Szovjetunió és az Egyesült Államok, hanem a többi ország számára is nagy a jelentősége.

Izrael politikáját elítélő határozat az ENSZ-ben

Szovjet, amerikai és francia megfigyelők a tüzszüneti vonalon fokozódik az olajembargó hatása

Miközben a fogolycserre befejezéséhez közeledik, Izrael újabb manőverekkel igyekszik elodázni a közel-keleti konfliktus rendezését. Izrael elítélő határozat született az ENSZ-közgyűlés politikai bizottságában. Szovjet, amerikai és francia tisztek is részt vesznek a tüzszünet ellenőrzésében. Tovább gyűrűzik az olajválság.

A Nemzetközi Vöröskereszt közleménye szerint várható, hogy hamarosan befejeződik a fogolycserre Egyiptom és Izrael között. A 8 ezer egyiptomi hadifogolyból eddig több, mint hater ezer tételt haza és hasonlóan az arány a már hazaszállított és a még fogságban levő izraeli foglyok esetében is. A Vöröskereszt szerint a fogolycserre eddig lényegében zavartalan volt.

A közel-keleti rendezés előadását kísérik meg az izraeli kormány különböző manőverei, így például az október 22-i tüzszüneti vonal helyreállításának elutasítása is. A Reuter hírgyűlés tudni véli, hogy ezzel a kérdéssel is foglalkozott az izraeli kormány rendkívüli ülése. Izraeli részről még mindig tartják magukat ahhoz a régebbi képtelen ajánlathoz, hogy az egyiptomi és az izraeli csapatok vonuljanak vissza október 6-a előtti állásaikba, ami gyakorlatilag azt jelentené, hogy Egyiptom feladná a harcok során szerzett pozícióit. Az izraeli kormány időhúzó taktikájára vall az is, hogy a november 11-én aláírt kétoldalú megállapodást sem hajlandó végrehajtani. E megállapodás második pontja előírja: „Mindkét fél hozzájárul, hogy haladéktalanul tárgyalások kezdődjenek az október 22-i pozíciókba való visszatérésről.” Izrael mindaddig kitért a nemzetközi békekonferencia időpontjának kijelölése elől is, arra hivatkozva, hogy december 31-én általános választások lesznek az országban.

A közel-keleti helyzet témája szerepelt az Afrikai Egységszervezet külügyminiszteri értekezletének napirendjén is. A fogadó ország nevében Hailé Szelasszié etióp császár köszöntötte a megjelenteket, és kifejezte azt a reményét, hogy a találkozó módot talál „annak a veszélynek az elhárítására, amely az arab területek folyamatos és erőszakos izraeli megszállásából fakad.”

Kissinger amerikai külügyminiszter a szenátus külügyi bizottsága előtt beszámolt a közel-keleti főtájkákon folytatott tárgyalásairól, majd az amerikai olajipar vezetőivel találkozott, hogy megbeszélje velük az olajembargó

külpolitikai vonatkozásait. Az ENSZ-közgyűlés különleges politikai bizottsága határozati javaslatot fogadott el, amely felszólítja az izraeli kormányt, haladéktalanul tegyen eleget a világszervezet határozatainak, amelyek a palesztinai nép elidegeníthetetlen jogainak érvényesítését szolgálják. A határozattervezet — amelyet a közgyűlés elé terjesztettek — elítéli az izraeli hatóságok törvénytelen politikáját, amellyel megakadályozzák a palesztin menekültek visszatérését az Izrael által megszállt arab területekre.

Tovább gyűrűzik az arab országok által életbe léptetett olajembargó hatása Nyugat-Európában és Japánban. Nagy-Britanniában életbe lépett az a rendelet, amely 10 százalékkal csökkentette az ipar és a garázsok üzemanyagellátását. A korlátozás alól csupán a tömegközlekedési eszközök kivételek.

A jelek szerint a legsúlyosabban Japánt érinti az olajembargó, erre lehet következtetni a japán kormányban és a különböző gazdasági körökben az olajembargó következményeinek enyhítésére irányuló lázas tevékenységből. A japán kezelésben levő Arabian Oil-cég elnöke, Mizuno, Szaúd-Arábiából visszatérve közölte Tanaka miniszterelnökkel, hogy Japánt a teljes embargó veszélye fenyegeti, amennyiben nem változtat Izraellel kapcsolatos politikáján. Mizuno szerint a fordulathoz — feltehetően az Izraellel fennálló kapcsolatok megszakításának — még az arab külügyminiszterek novemberi értekezlete előtt kellene bekövetkeznie.

Az Afrikai Egységszervezet gazdasági embargót hirdetett Izraellel szemben

Az Afrikai Egységszervezet miniszteri tanácsa Addisz Abebában határozatot fogadott el, amelyben felszólítja valamennyi tagállamát és a baráti országokat, hogy teljes gazdasági — főleg olaj — embargót rendeljenek el Izraellel, Portugáliával, a Dél-afrikai Köztársasággal és Rhodésiával szemben mindaddig, amíg ezek az államok nem tesznek eleget az ENSZ-közgyűlés és a Biztonsági Tanács határozatainak.

A miniszteri tanács felszólítja a szervezet tagállamait, hogy mindaddig ne állítsák helyre kapcsolataikat Izraellel, amíg az nem vonul ki az összes megszállt arab területekről, és nem biztosítja a palesztin nép törvényes nemzet jogait.

Az Afrikai Egységszervezet rendkívüli miniszteri tanácsán

Leonyid Breznyev, az SZKP Központi Bizottságának főtájkára találkozott Georges Marchais-val a Francia Kommunista Párt főtájkával. A találkozón részt vett Borisz Ponomarjov, az SZKP Politikai Bizottságának tagja, a Központi Bizottság titkára és Jean Kanapa, az FKP KB tagja, a Központi Bizottság külügyi osztályának vezetője. A meleg, elvtársi hangulatú megbeszélés során a kérdések átfogó köréről folytattak véleménycserét.

A pártvezetők tájékoztatták egymást pártjuk tevékenységéről. Megerősítették, hogy változatlan a marxizmus-leninizmus, a proletár internacionalizmus elvein alapuló testvéri viszony az SZKP és az FKP között.

A tárgyaló felek állást foglaltak amellett, hogy az egészséges nemzetközi légkör megteremtéséhez tevékenyen részt kell vennie minden országnak — a nagy és a kis országoknak. Ezzel kapcsolatban elítélték az úgynevezett szuperhatalmokról szóló mesterkelt teóriát, mint olyan tételt, amely az enyhülés a nemzet-

közi együttműködés folyamata ellen irányul.

Leonyid Breznyev és Georges Marchais kiemelte a Szovjetunió és Franciaország, a szovjet és a francia nép barátsága és együttműködése fejlődésének nagy jelentőségét. Európa és az egész világ békéje szempontjából.

Megállapították, hogy a mostani szakaszban elsődrendű jelentősége van a kommunista és munkáspártok, minden antiimperialista erő akcióegysége megszilárdításának a népek fő ellensége — az imperializmus — ellen vívott harcban, és állást foglaltak minden olyan lépés mellett, amely e cél elérésére irányul. A világhelyzet fejlődése megköveteli a forradalmi erőktől, hogy alkotó módon értékeljék a világhelyzetet, idejekorán vonják le a következtetéseket a világfejlődés új jelenségeiből, vegyenek figyelembe minden olyan tényezőt, amely befolyást gyakorol a munka és a harc helyes taktikájának és módszereinek kidolgozására — hangsúlyozta Leonyid Breznyev és Georges Marchais.

Sztrájk- és ellenállási akciók Chilében

Az ellenállók újabb akcióiról érkeztek hírek Chiléből. Hazafiak fegyveres csoportjai támadást intéztek a haditengerészet santiagoi rádióállomása és a fővárostól 800 kilométerre északra levő Copiapo város egyik kaszárnyája ellen.

Az AFP francia hírgyűlése megbízható santiagoói forrásokra hivatkozva beszámolt arról, hogy a junta a hónap elején széles körű tisztogatásokat indított az ország déli részén. Az említett területre több, mint ezer, észak-amerikai támaszponton különlegesen kiképzett katonát vezényeltek.

Folytatódik a terror a fővárosban is. Újabb 33 baloldali személyiséget tartóztattak le, mert állítólag részt vettek egy titkos gyűlésen Santiago egyik külvárosában.

Fegyveres katonaság vette körül a Santiagóban épülő metró egyik műhelyét, ahol kirobbant az első sztrájk a

fasiszta junta hatalomra jutása óta. A bérkövetelési megmozdulás résztvevőit azonnali hatállyal elbocsátották.

A katonai junta rendeletében érvénytelennek nyilvánította az ország választói listáit és újabb rendelkezéssel felfüggesztette az új választók felvételét a listára. A katonai kormányzat az indoklásban azt állította, hogy „súlyos csalásokat és visszaéléseket” követtek el a márciusi választások idején, ezért a junta most „új módszereket” kíván kidolgozni a választói listák összeállítására.

Mint emlékeztet, a márciusi törvényhatósági választások idején — az alkotmány értelmében — a hadsereg vette át a közigazgatást. A jobboldali többségű chilei kongresszus jelenlétében annak idején kijelentette, hogy a választásokon törvénytörést nem történt és a testület hivatalosan jóváhagyta a szavazás eredményét.

Északír önkormányzati szerv alakul

A brit parlament ülésén William Whitelaw, az északír ügyek minisztere bejelentette, hogy hónapokon át folytatott tárgyalásainak eredményeképpen megegyezés jött létre az Unionista Párt, a Szociális és Demokrata Munkáspárt (SDLP), valamint a Vezetégségi Párt között korlátozott kormányzati jogkörrel felruházott Észak-írországi Végrehajtó Tanács megalakításáról.

Ez a szerv hivatott az ország rész 21 hónapja tartó közvetlen londoni kormányzását felváltani, nem rendelkezik azonban az igazságszolgáltatási apparátussal és az erőszakszervek felett, amelyek változatlanul a brit kormány által kinevezendő személynek felelnek majd. A tanács létrejötte után tárgyalások kezdetek London, Belfast és Dublin között egy Észkir-

szági Tanács felállításáról. Ez enyhíthetné a kettészakított Írország helyzetét.

Whitelaw nem tudott biztosítékokat nyújtani a parlamentnek arra, hogy ezekkel a fejleményekkel véget érnek az erőszakos cselekmények, a bombamerényletek, a sektáriánus gyilkosságok, amelyeknek halálos áldozatai az 1969-es unionista pogrom óta megközelítik az ezret, nem szólva a több ezernyi sebesültről. Sem az ország egyesítéséért terrorista módszerekkel fellépő szélsőségesek, az IRA pro-vói, sem pedig az unionista szélsőjobboldal szervezetei nem adták jelét annak, hogy akcióiknak hajlandók lennének véget vetni.

A 21 hónapos londoni kormányzás és Whitelaw szívós diplomáciája egyetlen igazi pozitívumot tud felmutatni: a fél évszázadon át kormányzati monopóliumot élvezett Unionista Párt négyfelé szakadt. A mérsékeltbb csoport, amely megtartotta a régi Unionista Párt nevet, Faulkner volt miniszterelnök vezetésével belépett a koalícióba, és számarányának megfelelően vezető szerepet fog játszani benne. Egyelőre hat unionista, négy köztársasági és egy központi párti „miniszterből” áll az új testület.

A konzervatív párt a parlamentben viharos ünneplést rendezett Whitelaw-nak: a toryk úgy akarják feltüntetni a helyzetet, mintha a véres írországi válságra végleges megoldást találtak volna.

Edwina Stewart, az Észak-írországi Polgárjogi Egyesülés főtájkára azonban kijelentette: a haladó erők tartózkodással fogadják a végrehajtó tanács létrejöttét, és további magatartásukat attól teszik függővé, hogy szabadon engedik-e az internáltakat, valamint adnak-e igazi polgárjogi törvényt az országrésznek.

A VDK külügyminisztériumának tiltakozása az amerikai légierő kémtevékenysége miatt

A VDK külügyminisztériuma nyilatkozatot adott ki, amelyben provokációnak, a Vietnamból szóló párizsi béke megállapodás súlyos megszegésének minősítette az amerikai repülőgépek ismételt behatolását a demokratikus Vietnam légtérébe. A nyilatkozat elmondja, hogy az Egyesült Államok egyik kémrepülőgépe kedden elszállt a VDK több tartományra és városra, így Hanoi és Haiphong fölött is. A külügyminisztérium erélyesen követeli, hogy az Egyesült Államok haladéktalanul és végérvényesen szüntesse meg felderítő tevékenységét a VDK területe fölött.

Dél-Vietnamban a saigoni rezsim alakulatai az ország rész több pontján provokáltak fegyveres összecsapásokat a felszabadító erőkkel. A legjelentősebb harcok a Mekong deltájában folytak, ahol a saigoniak igyekeznek megkaparintani a DIFK által ellenőrzött rizstermelő vidék minél nagyobb részét.

A francia fővárosban a DIFK tárgyaló küldöttsége, valamint a dél-vietnami centrista politikai erők párizsi összekötő irodája külön-külön közleményt adott ki, amelyben beszámolt képviselőik tanácskozásáról és ismerteti a dél-vietnami semleges erők álláspontját és követeléseit.

A dél-vietnami semleges politikai erők közleménye hangoztatta, hogy folytatni fogják az erőfeszítéseket a DIFK és a saigoni kormányzattól független politikai tömörülés, a harmadik erő elismertetéséért. A közlemény felszólította a saigoni rendszert, hogy sürgősen ismerje el a politikai erő létezését.

Kambodzsában a khmer hazafiak továbbra is szilárdan ellenőrzésük alatt tartják a Phnom Penht Kompong Sommal összekötő főútvonal több szakaszát, s kedden újabb hadászati fontosságú állást foglaltak el az országút közelében.

SIEIRA
LEONE

A nyugat-afrikai köztársaság területe 72 114 négyzetkilómeter, lakossága 2,5 millió. A népesség 10 százaléka városiak, és 80 százaléka él vidéken. Az egy főre eső jövedelem 123 dollár. Fővárosa Freetown, egyike a világ legjobb természetes kikötőinek. (A második világháború idején egy-egy alkalommal a szövetséges hatalmaknak 250 hajója is állomásozott a nagy kikötőben.) A második világháborúig egyoldalú fejlődésre ítélt gazdaságának exportterméke a pálmajolaj és a pálmamag volt.

A szervezett politikai harc a függetlenségért a háború alatt kezdődött. A munkásmozgalomnak a háború idején megkezdett fejlődésében nagyon fontos szerepet nyert az 1953-ban életre hívott Sierra Leone-i Államnép Szakszervezete, amelynek vezetője Siaka Stevens volt.

Az ország monokulturális gazdaságában csak a második világháború hozott változást, amikor hasznosították vasérc és gyémántlelőhelyeit. Menő kávé- és kakaótermelése is.

Az ország 1961-ben vált függetlenné a Brit Nemzetközösség keretén belül.

Siaka Probyn Stevens elnök 1965 augusztusában szűletett Moyamba körzetében. Iskoláit a freetowni egyetemen végezte. A függetlenségről a gyarmatosítók által tárgyalásokat folytatott Sierra Leone-i politikai csoportjának Siaka Stevens is tagja volt. Részt vett a többi között, a Londonban 1960. április 20-ára összehívott „alkotmányozó értekezleten”.

A kétféle kompromisszum értelmében Sierra Leone 1961. április 27-én elnyerte függetlenségét, de Angliának tengeri és légi támaszpontokat biztosított területén. Siaka Stevens nem volt hajlandó aláírni ezt az ország szuverenitását korlátozó szerződést, s ezért szakított is a kompromisszumot elfogadó Egyesült Nemzeti Front vezető politikusával. Siaka Stevens másokkal együtt még 1960-ban új ellenzéki pártot alapított Népi Kongresszus néven.

A Napi Kongresszus az 1967-es választásokat megnyerte, de a hadsereg vezérkari főnöke kísérletet tett, hogy győzelmetől megfosztja. 1968-ban a hadsereg és a rendőrség hazafias része kivívta a parlament összehívását, s azt, hogy a választások eredményeként Stevens vegye át a miniszterelnöki posztot. 1971-ben a hadsereg parancsnoka által megkísérelt újabb katonai államcsíny után az országot köztársasággá nyilvánították. Két nap múlva a köztársasági elnök Siaka Stevens lett.

Losonczy Pál a Sierra Leone-i gyémántbányászat központjában

Losonczy Pál Sierra Leone-i látogatása során Konóban, a gyémántbányászat központjában járt.

Losonczy Pál örömet fejezte ki, hogy Sierra Leone-i látogatásán alkalma nyílt arra is, hogy ellátogasson az ország fontos gazdasági központjába.

A többi között kijelentette: — Nagy figyelemmel és rokonszenvvel kísérjük az önkéntes erőfeszítéseit, amelyek az ország függetlenségének megszilárdítására, a gazdasági élet fejlesztésére, a nép életszínvonalának emelésére irányulnak. Az eredmények azt szemléltetik, hogy az ország vezetőinek elképzelései találkoznak a széles néptömegek szándékával és támogatásával.

A vendégek a szívélyes fogadtatás után megtekintették az egyik gyémántvágó üzemét.

Freetownba való visszaérkezése után este Losonczy Pál díszvacsorát adott Siaka Stevens elnök tiszteletére. A két elnök pohárköszöntőt mondott. Losonczy Pál előjáróban szívből jövő köszönetet mondott a mindenre kiterjedő figyelmességért és rokonszenv-megnyilvánulásért. Mint mondta: — Csak a legnagyobb elismeréssel szólhatok eredményeiről, amelyek híven tükrözik dolgozó népünk odaadó munkáját.

Az utóbbi napokban nagyon kedvező, baráti légkörben folytattunk emlékezetes és hasznos megbeszéléseket önkölk. Nézőpontjaink azonossága tette ezt lehetővé. A nemzetközi életben is mind kedvezőbb alakul most a légkör.

A haladó erők újabb sikereket érnek el, s ebben az afrikai országoknak vitathatatlanul jelentős szerepe van. Törekvéseinket a kölcsönös jellemző — hangoztatta az Elnöki Tanács elnöke, majd kijelentette: — A szocialista országok, így hazánk is, támogatják az afrikai országok imperialista ellenes, gyarmatosítás ellenes küzdelmét, amely most mind szélesebb és szilárdabb támaszt kap a nemzetközi fórumokon és a világ közvéleményében. Másrészt viszont, a haladó afrikai országok együtt, közösen lépnek fel a szocialista országokkal a nemzetközi béke és biztonság feltételeinek megteremtéséért.

A látogatás eredményeiről szólva nagy megelégedéssel állapította meg, hogy kedvező lehetőségek kínálkoznak a kapcsolatok fejlesztésére. Kijelentette: — A Magyar Népköztársaság, lehetőségeihez képest, kész együttműködni a nemrég felszabadult, független afrikai államok, így Sierra Leone céljainak megvalósításában, az országépítésre vonatkozó tapasztalataink, valamint műszaki-technikai ismereteink átadásával, ha

önök is hasznosnak ítélik ezt. Befejezésül Losonczy Pál hangoztatta: — Öszinte örömmel láttuk országépítő munkájuk nagyszerű eredményeit. Megbizonyosodtunk afelől, hogy Sierra Leone népe és kormánya — dr. Siaka Stevens elnök úr vezetésével — töret-

Közös közlemény a tárgyalásokról

Közös közleményt adtak ki Losonczy Pálnak, az Elnöki Tanács elnökének Sierra Leone-ban tett látogatásáról. A közös közlemény, amelyet a két államfő, Losonczy Pál és dr. Siaka Stevens írt alá, a többi között hangoztatja, hogy a magyar államfőt és a kíséretében levő személyiségeket a Sierra Leone-i nép mindenütt szívélyesen fogadta. A közlemény kiemeli, hogy a két elnök baráti légkörben tájékozta egymást országai politikai, gazdasági és kulturális fejlődéséről, véleményeserét folytatott a kétoldalú kapcsolatokról és az időszerű nemzetközi kérdésekről.

Mint a közlemény mondja, elégedetten állapították meg, hogy a haladó erők törekvéseinek eredményeként a nemzetközi viszonyok kedvezően változtak. Kifejezték ragaszkodásukat az ENSZ alapokmányához és megállapították: a két ország kormánya továbbra is fontosnak tartja, hogy az alapokmány rendelkezéseinek megtartásával elősegítsék a nemzetközi béke ügyét.

Hangsúlyozták, hogy a gyarmati rendszer és a fajüldözés maradványainak felszámolása a világpolitika változatlanul sürgős feladata. A felek követelik, hogy Portugália azonnal szüntesse meg az afrikai területek gyarmati megszállását. Örömmel üdvözölték Bissau-Guinea függetlenségének kiáltását, mint az antiimperialista haladó erők újabb fényes győzelmét. Maggyőződésük, hogy a gyarmatosítók és a fajüldöző rendszerek elleni

lenül, magabiztosan halad a maga választotta úton. Haladó intézkedéseik élvezik a világ haladó közvéleményének rokonszenvét és támogatását.

A hivatalos program szerint a két elnök aláírta a tárgyalások eredményét összefoglaló közös közleményt.

harc fokozásával, a mögöttük álló imperialista erők visszaszorításával a többi gyarmati nép is rövidesen felszabadul. A Magyar Népköztársaság tovább támogatásáról biztosítja az afrikai népek igazságos küzdelmét.

A felek üdvözik a nemzetközi békét veszélyeztető közelélteli válság igazságos rendezését szolgáló legújabb erőfeszítéseket. Egyetértnek abban, hogy a kérdést az ENSZ Biztonsági Tanácsa 1973. októberi, valamint az annak alapjául szolgáló 1967. novemberi határozata alapján kell a lehető legrövidebb időn belül rendezni, tartós békét teremtve a szembenálló felek között és igazságos megoldást találva a térség valamennyi rendezetlen problémájára.

Losonczy Pál és dr. Siaka Stevens megelégedéssel állapította meg, hogy a közel-múltban a két ország kapcsolatai a kölcsönös érdekek alapján bővültek, és hangsúlyozta a két ország közötti együttműködés elmélyítésére. A két államfő kifejtette azt a véleményét, hogy az ilyen személyes találkozások jól szolgálják a kapcsolatok bővítését.

A két ország közötti kapcsolatok fejlesztésének óhajától vezelve, aláírásra kerül a műszaki-tudományos együttműködési egyezmény. Megállapodtak abban is, hogy a két ország szakértői tárgyalásokat folytatnak a Magyarország és Sierra Leone közötti légügyi, valamint kulturális együttműködést szabályozó egyezmény kidolgozása érdekében.

Hiányos az egyik Watergate-magnószalag

Újabb probléma került felszínre a Watergate-vizsgálatban olyan nagy szerepet játszó, eddig már igen sok viharról kiváltott fehér házi titkos magnószalagok ügyében.

A Fehér Ház jogtanácsosa felkereste Sirica bírót, és magnószalagok helyett újabb üzenetet adott át, amelyeket a jelenyete: Nixon elnök és a Fehér Ház volt vezető munkatársa, Haldeman között 1972. június 20-án lezajlott hosszú beszélgetés egy része — 18 perc — hiányzik a szalagról. A jogtanácsos szerint a beszélgetés hirtelen véget ér a szalagon, és aztán már csak zajok hallat-

szanak. Sirica bíró ettől a szalagtól sokat várt, mert a Watergate-betörés utáni harmadik napon lefolyt beszélgetést rögzítette.

A beszélgetésrész eltűnésére nagyon nehéz lesz elfogadható magyarázatot adni. A jogtanácsos szerint november 14-én vették észre a hibát. Más adatok szerint viszont ezt a beszélgetést többen meghallgatták, az elnök titkárnője pedig már jóval hamarabb leírta.

Különböző szakértők bevonásával most megkezdődött a szalag vizsgálata, hogy kiderítsék, mi is történt vele.

A magyar-indiai diplomáciai kapcsolatok felvételének 25. évfordulója

Negyedszázada annak, hogy hazánk és a világ második legnépesebb országa, az 550 milliós India diplomáciai kapcsolatokat létesített egymással.

A magyar népben azonban korábban is eleven érdeklődés élt e nagy kulturális hagyományú ország iránt. Elég emlékeztetnünk Kőrösi Csoma Sándor, Stein Aurél és Baktay Ervin nevére. Emlékeiket Indiában ugyanúgy őrzik, mint ahogy mi őrizzuk az indiai-bengáli nép nagy gondolkodójának, Rabindranath Tagore magyarországi tartózkodásának emlékeit. A diplomáciai kapcsolatok felvételével, érthetően, csak növekedett India iránti érdeklődésünk, és ez most már szoros kapcsolat kialakításával párosult.

Visszatekintve az eltelt 25 évre, nyugodtan mondhatjuk, hogy a távolság és a két ország nézeteinek különbözősége ellenére a szó igaz értelmében szoros, baráti szálak fűzik össze a két országot. Együttműködésünk kiterjed a politikai, gazdasági és kulturális élet minden területére. India jelenleg a fejlődő országok között a legfontosabb gazdasági partnerünk, az árucere-forgalom értéke megközelíti a 60 millió dollárt. Magyar közreműködéssel gyógyszergyár, lámpagyár épült, magyar tervek alapján készült el a korbai alumíniummű, az ércelőkészítő Orisszában. Az új kulturális csereprogram keretében mind több szakember fog-

lalkozhat közös dolgaikkal.

Kapcsolataink gyors fejlődését segítette elő, hogy a különböző társadalmi rendszer és sajátos problémák ellenére nézeteink azonosak, vagy nagyon közel állnak a nemzetközi politika eseményeinek megítélésében. A két ország vezetőinek kölcsönös látogatásai, például Losonczy Pál államelnök 1969-es indiai útja vagy Indira Gandhi miniszterelnök tavalyi budapesti tárgyalásai ismételt bizonyították, hogy céljaink és érdekeink közös. Hazánk mindig is nagyra értékelte India nemzetközi szerepét; azt a harcot, amelyet az el nem kötelezett, antiimperialista India vív a békés egymással való együttműködés mellett és érvényre juttatásáért, a hindusztáni felszint békéjéért, az ázsiai biztonsági rendszer megteremtéséért. India ebben a harcában mindenkor joggal számíthat a szocialista országok támogatására. Ez a nemzetközi fellépés elválaszthatatlan a haladó belső társadalmi átalakulást hirdető politikától. Tudjuk azt, hogy India is nagy figyelemmel követi az európai eseményeket. Indira Gandhi kormányfő Budapesten fejtette ki, hogy országa mennyire fontosnak tartja Ázsia számára az európai megbékélést, a tartós európai békét. A negyedszázados tapasztalatok alapján biztosak vagyunk abban, hogy kapcsolataink a jövőben még szorosabbak, még gyümölcsözőbbek lesznek.

Útnak indult a Skylab harmadik legénysége

A tervezett időtartam: nyolcvanöt nap

A floridai Cape Canaveral támaszpontonról fellétek az újabb Apolló-űrhajót, amely a Föld körül keringő amerikai űrlaboratórium, a Skylab személyzetének harmadik csoportját szállítja világűrbeli munkahelyére. A Skylab-3 misszió részvevői Gerard Carr, a tengerészgyalogság 41 éves alezredese, Edward Gibson 37 éves napfizikus és a 43 éves William Pogue alezredes, a légi erők berepülő pilótája. Mindhárman újoncok az űrutazásban. Tudományos kutatómunkájukat 85 napra tervezték a május 17-e óta Föld körüli pályán keringő Skylab űrlaboratóriumon.

A legfontosabb feladataik között szerepel: a tavaly már-

ciusban felfedezett és a Naprendszerhez közeledő Kohuték üstökös teleszkópos figyelése és speciális kamerákkal történő filmezése; a napkitörések figyelése, képek és filmek készítése a Földről; orvosi és tudományos vizsgálatok és megfigyelések végzése, különös tekintettel az előző két Skylab misszió során észlelt negatív tapasztalatok okainak kiderítésére, mint például a csontvelő miert szünteti meg a vörösvérsejteket előállítását.

Ezzel a 85 napra tervezett misszióval befejeződik a Skylab-kísérletorszag. Emlékeztet, hogy az első misszió 28 napig, a második pedig 59 és fél napig tartott. Ez a mostani vállalkozás egyébként az amerikai asztronauták utolsó önálló missziója, mielőtt a szovjet-amerikai közös űrkutatási program keretében 1975-ben sor kerül majd a szovjet és az amerikai űrhajósok első együttes vállalkozására.

Üzemenyaghiány miatt elmarad a NATO-hadgyakorlat

A dán hadügyminisztérium közlése szerint üzemenyaghiány miatt elmarad a NATO december 10-16-ra tervezett dániai hadgyakorlata. A hadgyakorlaton angol, NSZK- és dán csapatok vettek volna részt.

William Porter amerikai külügyminiszter-helyettes egy beszédében alig burkoltan megfenyegette az arab országokat, hogy az Egyesült Államok ellenintézkedéseket tehet, megtorolhatja az olajembargót. Porter utalt arra, hogy az USA mint élelmiszer- és iparcikktermelő szintén élhetne az embargó eszközével.

Az osztrák kormány energiatakarékossági okokból úgy döntött, hogy bevezeti a 100 km-es sebességkorlátozást, és 20 fokban szabja meg a hivatalkok fűtésének mérséklését.

VILÁGHÍRADO

A monopóliumok spekulációs tevékenysége fokozza az energiagondokat

A bonni kormány nemrég megtartott ülésén főképp az energiaválsággal foglalkozott. Brandt kancellár bejelentette, hogy a korlátozásoknak szociális, strukturális és gazdasági következményei is lehetnek. ami magyarázta a válságjelenségek óvatos előrejelzésével egyenlő.

A minisztertanács közleményében „árfegyelmre” szólította fel az üzemenyag-kereskedőket, ám a kormány kényszerintézkedései éppen ezen a ponton támadhatók leginkább. Friderichs gazdasági miniszter tárgyalt az olajtrösztök képviselőivel, de szó sem volt ezen a tanácskozáson esetleges benzinárstopról, mert a kormány ki akar tartani a „szabad” piacgazdálkodás fikcióját mellett. A valóságban árfegyelméről szó sincs. Az árak

szó szerint óráról órára nőnek, néhány nap statisztikai zűrzavara után már világosan kimutatható volt, hogy a beérkező szállítmányok csak november 20-a óta kisebbek a tervezettnél. November 20-ig a régebben leköött olajmennyiség beérkezett, azonban a trösztök — spekulációs szándékból — az államilag előírt kötelező tartalékokon felül is óriási mennyiséget félretettek.

A Német Kommunista Párt az energiaválságról szóló állásfoglalásában kiemeli, hogy a válságnak leginkább politikai okai vannak. Az NSZK kormánya megoldhatná a válságot, ha feladná a közlekedési kérdésben tanúsított formailag semleges, tartalmilag még mindig Izrael-barát politikáját. A NKP követeli

az árak azonnali maximálását, a vasárnapi autótárolom helyett pedig a hadsereg olaj- és benzinfelhasználásának azonnali 50 százalékos korlátozását.

Jellemző egyébként a kialakult helyzetre, hogy az úgynevezett Gazdasági Szakértői Tanács (az NSZK lefontosabb konjunktúraelemző és a kormány gazdaságpolitikáját tudományos javaslatokkal támogató testület) nyilvánosságra hozta évi jelentését, amely

Az athéni junta igazi arca

Az athéni katonai rendszer vezetői az utóbbi két évben elkezdtek a cégtábla átfestését. Miközben az ezredesek váltig hangoztatták, hogy Görögország gazdasági fejlődése még sosem volt ilyen kedvező, mint most — el akarták hitetni a világgal, hogy megszerezték a görög nép többségének támogatását. Azt a látszatot akarták kelteni, hogy „a rendszer ellenfeleivel való leszámolás után” örömet lépnek vissza a demokrácia ösvényére.

Az események azonban nem úgy alakultak, ahogy azt Papadópuloszék elképzeltek. Már az év elején kirobant nagyszabású diákmegmozdulások

alapvető gazdaságpolitikai javaslatokat is tartalmaz 1974-re. A szakértőknek azonban gyakorlatilag nincs elképzelésük az energiaválság következményeinek kivédésére. A tanács tagjainak fejtegetéséből kitűnt, hogy hónapokra van szükség még a legközvetlenebb átszervezési intézkedésekhez is. Minél tovább tart viszont a bizonytalanság, annál nagyobb a valószínűsége a munkanélküliségnek.

kegyetlen megtorlása fellebbentette a leplet az effajta demokráciáról. A nyár elején a haditengerészet tisztjeinek egy csoportja kísérelt meg állítólag lázadást, s mint kiderült, kapcsolatban álltak a száműzött II. Konstantin királlyal. A rendszer ezt használta ki arra, hogy végrehajtsa a trónfosztást és népszavazási komédiával létrehozza saját külön köztársaságát.

Néhány nyugodalmatlan hónap után a junta vezetői már-már maguk is elhitték álmaik valóra válását. Papadópulosz, egy jobboldali, de polgári politikus, Markezisz személyében már miniszterelnököt is

A FELLEBBEZÉS

KÉNYES TÉMA

Aki egyszer belép...

A büntetőeljárásról szóló 1973. évi I. sz. törvény (Be) jelentős változásokat hozott a fellebbezési eljárás terén is.

A változások közül a legfontosabb, hogy bár megma-

a korábbinál nagyobb lehetőséget ad

a tényállás hibáinak kiküszöbölésére, kevesebb esetben lesz tehát szükség az ítélet hatályon kívül helyezésére. Ez pedig az eljárás gyorsítását jelenti.

A bíróság a jövőben a vétségeket és a törvényben felsorolt néhány büntetést az ún. vétségi eljárásban bírálja majd el. Ebben az eljárásban a másodfokú bíróságnak egészen széles körben lesz lehetősége a tényállás megalapozatlanságának kiküszöbölésére, mert a másodfokú bíróság a teljes felderítetlenség kiküszöbölése érdekében is vehet fel bizonyítást.

A büntetői eljárásban is na-

Hatályon kívül helyezi

az új Be. a szabadságvesztés-büntetés végrehajtásáról és az előzetes letartóztatás foganatosításáról szóló 1966. évi 21. számú törvényerejű rendelet 5. § (1) bekezdésének azt a rendelkezését, amely szerint az ítéletnek a szabadságvesztés fokozatára vonatkozó rendelkezése ellen külföldi fellebbezések nincs helye. A törvény hatályba lépése után (1974. jan. 1.) azon a címen is lehet fellebbezni, hogy a szabadságvesztés fokozatát a bíróság tévesen állapította meg. Ez azt mutatja, hogy a törvényhozó az ítéletnek ezt a rendelkezését fontosnak tekinti.

Új rendelkezést hoz a törvény a részjogerő kérdésében is. A jelenleg hatályos jog szerint a fellebbezéssel nem érintett terhelte vonatkozóan az ítéletet csak akkor lehet hatályon kívül helyezni, ha az ügy

mi miatt, hogyan lehet fellebbezni.

Anyagi jogszabálysértés miatt azon a címen lehet fellebbezni, hogy a bíróság a Büntető Törvénykönyv valamely rendelkezését tévesen alkalmazta. Ilyen például, ha téves a jogi minősítés, mert a bíróság rablást állapított meg, holott a vádlott a személy ellen nem alkalmazott erőszakot, tehát csak lopást lehetett volna megállapítani. Ezen a címen kell fellebbezni, ha a büntetést súlyosabb tartják,

radt az az elv, hogy a tényállás megállapítása a bizonyítékokat közvetlenül értékelő első fokú bíróság feladata, a másodfokú bíróságnak az új jogszabály

gyobb a fellebbezési bíróság lehetősége, mint korábban, mert nemcsak kis terjedelmű rész bizonyításra van lehetősége, hanem általánosan lehetősége van bizonyítás felvételére, ha a tényállás hiányos, vagy részben nincs felderítve. Mindez azt jelenti, hogy a jövőben fellebbezéssel eredményesen elő lehet segíteni a tényállás felderítését, ami kétségtelenül az anyagi igazság fokozottabb érvényesülését jelenti.

A törvény szerint az ítélet bármely rendelkezése, vagy kiárólag az indokolás ellen is lehet fellebbezni anyagi vagy eljárásjogi okból egyaránt.

kellő felderítése vele szemben felmentést vagy az eljárás megszüntetését eredményezné. Az új törvény szerint erre akkor is lehetőség van, ha a büncselekmény enyhébb minősítése folytán a törvényszéki súlyos büntetés enyhítésére kerül sor.

Az új törvény meghatározza, mit kell érteni a vádlott terhéről bejelentett fellebbezés alatt. Ennek azért van nagy jelentősége, mert a büntetést csak ilyen esetben lehet súlyosítani. A vádlott terhéről bejelentett fellebbezésnek azt a fellebbezést kell tekinteni, amely a vádlott bűnösségének megállapítására, büntetésének súlyosítására vagy cselekményének súlyosabb minősítésére irányul.

A röviden érintett változások után — úgy gondoljuk —, fontos annak ismertetése is, hogy

Eljárás szabálysértés miatt akkor lehet fellebbezéssel élni, ha a bíróság a büntetőeljárás valamely szabályát sértette meg. Ennek a köre elég széles. Viszonylag leggyakoribb, hogy védő nélkül tárgyal a bíróság, pedig a törvény a védő részvételét kötelezően előírja. Ilyen eset például, ha a törvény a cselekményre ötévi szabadságvesztésnél súlyosabb büntetést ír elő, vagy ha a terhelte fogva tartják, az őrizetbe vételt kivéve. A védelem jogainak csorbítását jelenti, tehát eljárási szabálysértés az is, ha több terheltek ugyanaz a védője, pedig köztük érdekelletét van (például, ha egymást terhelik, közben önmagukat mentik).

Megalapozatlanság címén a legnehezebb fellebbezni. A bíróság a tényállást a bizonyítékok szabad mérlegelésével állapítja meg, benső meggyőződése alapján dönti el, hogy az adott esetben az ellentétes vallomások közül melyiket fogadja el valószínűnek. Ha ezt a bíróság megindokolja, ítélete megalapozott, tehát ez támadhatatlan. A tanúvallomás hitelét ezért például a másodfokú eljárásban nem lehet eredményesen vitatni. Ha a vádlott úgy látja, hogy a tanú nem mond igazat, kérdéseivel, a vallomásra tett észrevételeivel az első fokú bíróság tárgyalásán kell a vallomás hitelét támadnia.

Azt tehát nem lehet támadni, hogy a bíróság Nagy János tanúnak hitt, és miért nem Kiss Péternek. Azt lehet csak támadni, hogy az ítélet megalapozatlan.

A megalapozatlanság esetei

a következők:

a) Ha a tényállás nincs kellően felderítve. Ez azt jelenti, hogy a bíróság az adott esetben kihallgatott ugyan több tanút, de a vádlott még hivatkozott tanúkra, akik — előadása szerint — ártatlanságát tudták volna bizonyítani, a bíróság azonban ezeket a tanúkat nem hallgatta ki.

b) Ha a tényállás hiányos, mert az eljárás adatai alapján megállapítható tényállást csak részben tartalmazza. Például megállapítja az ítélet, hogy a vádlott a sértettet késsel megsebzta, s ezzel 8 napon túl gyógyuló sérülést okozott, azt azonban nem, hogy nyomban orvost hívatott, és hogy minden megtett a segítségnyújtás érdekében, pedig a büntetékiszabás szempontjából ez is rendkívül lényeges.

c) Ha irratellensé a tényállás, ha az ítélet indoklásában megállapított tényre a tárgyalás anyagában nincs adat, vagy azt a bíróság helytelenül értelmezte. Például ide sorolható, ha a bíróság a lopott tárgy értékére vonatkozóan az új árat állapítja meg, holott a sértett előadta a tárgyaláson, hogy a kérdéses tárgyát hosszú éveken keresztül vette, és az erősen használt állapotban van. A megalapozatlanságnak erről a jogcímről: lehet szó pl. akkor is, ha a bíróság azt állapítja meg, hogy a sértett sebe három hónapon túl gyógyult, holott az orvoszakértő véleményében csak arról van szó, hogy a gyógytartam 8 napon túli.

Megalapozatlan végül az ítélet akkor is, ha a bíróság a helyesen megállapított tényből további tényekre helytelenül következtetett. Ilyen például, ha bizonyíték csak arra van, hogy a vádlott ott volt a büncselekmény színhelyén, s a bíróság pusztán ebből a tényből következtet arra, hogy ő követte el a büncselekményt.

Az említett példák természetesen csak az elmondottak jobb megértését kívánják szolgálalni, mert a bíróságok a büncselekmények tárgyalásakor igen alaposan vizsgálják az összes adatokat, körülményeket, mérlegelik azok súlyát, jelentőségét, és úgy hozzák meg ítéletüket, hogy azok az igazságot szolgálják, vagyis legyenek összhangban az elkövetett cselekmény súlyával.

Dr. K. L.

— Azt mondják, hogy természetellenes vonzódás. Nem érez ebben ellentmondást? Ha vonzódom valakihez, az hogy lehet természetellenes? Hogy lehet természetellenes, ha remegve várom a telefonját, ha úgy érzem, hogy hozzá tudok csak igazi szerelmes verseket írni, ha boldog vagyok akkor is, ha éjjel a legszebb álmomból ébredsz fel azért, mert a hangomat akarja hallani?!

Nagyon régen ismerem ezt a fiatal — most már elvált — asszonyt, aki a fenti kérdéseket feltette nekem, vagy pontosabban a „fejemhez vágta”. Azt is tudom, hogy sem a férjét, sem más férfiakat nem szeretett ennyire, mint mostani barátnőjét — egy harmincöt éves, nála tíz évvel idősebb nőt...

Barátság? Szerelem?

Kényes téma — börtönön kívül és börtönön belül is. Hogy mégis irunk róla, annak oka egyrészt az, hogy nem kis problémát okoz a bv. intézetekben, másrészt pedig, hogy kötelességünknek érezzük elmondani: az ilyen vonzalmak tragédiákhoz is vezethetnek. Sokan vannak, akik nem homoszexuálisak, a börtönben lesznek azzá, s ha kikerülnek, nem is akarják folytatni ezt az életmódot — csak akkor már esetleg késő: családi életük felborult. S ami még borzalmasabb: tönkrement gyerekük élete is; hogyan él majd egy gyerek, ha megtudja, hogy anyja homoszexuális?

— Barátság? Itt? Amit maga barátságon ért, az a börtönben nem található! Csak másfajta... de az aztán szép számmal. — Ezt a kissé cinikus választ kaptam kérdésemre Kalocsán. De kaptam másfélét is:

— Itt is szép a barátság! Van ilyen, hogy valaki megmarad barátunk. Addig szép, amíg segítik egymást... Nagyon jó, ha akad valaki, aki megért, akiben megbízhatunk...

— Talán éppen az ilyen barátságból szövődnek a szerelmek. Megértés, lelki kapcsolat, vonzódás, szerelem... Miért ne lenne érvényes ez a folyamat két nő kapcsolatára is?

— Szerintem ez nem így van! Azok a homoszexuálisak, akik egyébként is meg tudják kedvelni magukat. Megkedvelni és nem megszeretni! Kellitek magukat, kedvesek... Ezért rokonszenvesek szinte mindenkinek. Az emberek kilencven százaléka rokonszenvezik velük, annak ellenére, hogy magát a tényét elítélik.

— Sokan azzal érvelnek és védekeznek, hogy egyetlen férfitől sem kaptak annyi gyengédséget, szeretetet, mint egy nőtől...

— Ez sem igaz. Itt az én példám: a férjem elhagyott, csaldótam is benne, de a férjem egy a millió közül... És ha valaki tíz férfiban csalódott, lehet, hogy a tizenegyedikben megtalálna azt, amit a másik tizenben hiába keresett! Én három év után sem tudok elképzelni a férjem helyett egy nőt magamnak...

— Tehát maga szerint kik válnak itt bent homoszexuálisok?

— Azok, akiknek nincs szegényérzete, akik gátlástalanok, könnyelműek, akiknek mindegy, hogy mi lesz azután...

„Drága kicsi lányom”

— Emberölésért vagyok bent... Még tizenhárom év... Kilátástalan a helyzetem.

— Szabadulhat kedvesemmel?

— Szabadulhatnék... de már van tíz fegyelmim. A huszonegy éves asszony — többek között — tiltott levél írásáért is kapott fenyítést. A levél ott fekszik személyi dossziéjában:

„Drága életem, írok neked egy pár sort, sajnos most már csak így tudok veled beszélni... Drága kicsi lányom, remélem, hogy nem fogsz felcserélni senkivel!... Nem biztos, hogy én visszakerülök hozzád, csinálj valami kifogást, ami vegett nem tudsz ott maradni, ha szeretsz, megteszed.”

A „drága kicsi lányom” — nem a lánya...

— Vannak gyerekei?

— Egy nyolcéves kislány és egy ötéves fiú... intézetben...

— Rájuk nem gondolt?

— Próbáltam kilépni, de olyan helyen vagyok, ahol nem lehet. Aki egyszer belép, az már nehezen lép ki, ha egyszer valakinek volt már barátnője, nem hiszik el, hogy megváltozott, hogy csak beszélget valakivel...

— A kedvezményért, a gyerekeiért sem érdemes megpróbálni?

— Amíg bent leszek, nincs kiút... Próbáltam, nem megy.

Mint anyánkat, férjünket...

— Ha érdekl a téma, hallgassa meg ezt az asszonyt — tett elem a nevelő egy doszsiét. A fiatal asszonynak hároméves fia, férje van. Csak a lányát, okirathamisításért négy év egy hónap összbüntetésre ítélték.

— Talán neki vannak a legviharosabb szerelmi ügyei. Már kint is együtt élt egy nővel. Amikor az elköpzeléseiről kérdeztem, kijelentette: Így éltem, így is fogok élni! Legutóbb meg három levelet hozott nekem, s mondta: Látja, nevelő úr, hogy nem hagyom a nők békén! Állítja, hogy meg akar változni.

Mielőtt azonban sor kerül volna a beszélgetésre, egy nevelői kihallgatás tanúja voltam.

— Hogyan élhet így valaki? — kérdezte a nevelő, miután a tulajdonképpeni felelősségrevonás megtörtént. Hogyan élhet így egy huszoneg éves nő — kérdeztem volna én is —, akinek két gyereke van! Hogyan adhatta örökre négyéves gyerekét, hogyan állt meg a nagyobik előtt, amikor az megkérdezte: És te mit csinálsz, anyu?

Jelenleg egy év hat hónap szabadságvesztés büntetését tölti — közvesztélyes munkakerülésért és üzletszerű kéjelgésért. És a börtönben is megtalálta a módot, hogy ne maradjon egyedül... — Azzal a nővel?! — kérdezte a nevelő.

— Nem érdekel, szeretem! Vele akarok élni! Több szeretetet nyújtott, mint az összes férfi az életemben.

— És a gyereket ketten fogják nevelni?

Egészen váratlanul tört össze.

— Írtam a szüleimnek. Megszólítás nélkül, röviden válaszoltak: ha majd erkölcsileg angyalig olyan szinten állok. Inatogathatom a gyerekeimet. Addig nem. Tisztelettel, ha szabadulok, mikor fogok én erkölcsileg és anyagiilag olyan szinten állni? És azóta sem írnak... Mi lesz velem?

Ahogy kétségbeesett, segélyt kérő arcát néztem, nem tudtam kételkedni őszinteségében. — Ebben a hangulatban, kételkedésemet félretéve ültem le a „legviharosabb szerelmi ügyekkel” rendelkező asszonnyal beszélgetni.

— Igen, voltak barátnőim, e miatt kaptam a tizenkét fegyelmimet. Ez gyerekkori betegségem, már kint is voltak barátnőim. De most a férjemet és a gyerekeimet választom!

— Visszafogadják?

— A férjem minden ellenére ragaszkodik hozzám. Most várom a választ, hogy

mi van vele és a gyerekekkel... Azt hiszem, édesanyámnál van.

— Sok nővel előfordulhat, hogy felborul a családi élete, éppen a benti élete miatt. És mégis sokan élnek ezt az életet...

— Az elzártágtól van. Jól esik, hogy valakihez tartozunk, úgy érezzük magunkat, mint a családban. Nem érezzük anyira elzártnak, egyedülállóknak magunkat. Szeretjük azt a másikat, mint anyánkat, férjünket... Két nő között erősebb kapcsolat alakulhat ki, mint egy férfi és egy nő között. A férfiak csak a vágyaikat akarják kielégíteni... Az úkának is nagyrészt a családás az oka. Meg aztán a nők bent is megpróbálják megtalálni a kielégülést, ezért aztán mindent megtesznek... Ez felboríthatja a családi életet; én is képepe lettem volna eldobni a férjemet.

A gyerekem fog erőt adni

— Fiús típus voltam, úgy is öltözködtem gyerekkoromtól kezdve. Gúnyoltak is miattam. Ezért mentem férjhez. Undorodtam az első férjemtől, ha közeledett hozzám. Akkor még nem tudtam, hogy élhetnek nővel is... Hamar elváltunk, suttogtat rólam, hogy azért, mert... ilyen vagyok. Másfél hét után hozzámentem a második férjemhez. Közben volt barátnőm is már. De minden vágyam egy gyerek volt, és három év után sikerült is megszülnöm.

— Ez nem hozott fordulatot az életében?

— Ha hozott volna, nem lennék itt. Hat évig volt egy barátnőm, minél többet akartam neki nyújtani. Kocsit vettem neki, szórakozni vittem... ezért vagyok itt. Minden pénzt rá költöttem. Amikor letartóztatott, elvesztettem őt. Itt bent kerestem helyette valakit, de akik itt vannak, azok általában csak bent csinálják. Rájöttem, hogy tartós kapcsolatot nem köthetnek... P. után volt N., övele elterveztem, hogy vele fogok élni. Miatta tagadtam meg a munkát... és másnap megtudtam, hogy még aznap egy másik nővel létesített kapcsolatot. Rajta keresztül gyűlöltem meg azt az életet... Ezért döntöttem úgy, hogy csak a családomnak fogok élni. Akiben hittem, az megcsalt. Inkább egy biztos kikötőt, mint a zátony...

— Gondolja, hogy ez csak elhatározás kérdése? Lesz elég ereje hozzá?

— A gyerekem fog erőt adni, hogy itt bent megálljam... Nem könnyű. A nők vissza akarnak rántani; ha leadom a leveleiket, azt mondják, vanzer vagyok. Nagyon összetartanak. Velük vagyok, nagyon sokat tudnak ártani... A felügyelet segítségére nagy szükségem van, mert ha nem adnak hitelt a szavamnak, ha fegyelmet kapok, menthetetlenül visszazuhanok! Érezniük kell, hogy hiába jönnek ellenem, hogy a felügyelet bízik bennem, mert ha nem, letörök...

— Azt mondta, betegség. Hogyan fogja meggyógyítani magát?

— Nehéz lesz, tudom. A férjem visszafogad, hiszen ragaszkodik hozzám, de... A gyerekem lesz egyedül, aki erőt ad.

Hosszú ideig beszélgettünk. Amikor kilépett a nevelői szobából, akkor született meg bennem az elhatározás: írni kell erről a témáról — vállalva azt is, hogy sokan „csemegeként” olvassák majd. De nem lehet egy téma olyan kényes, hogy hallgatni kelljen róla, ha emberi életéről; családok sorsáról van szó...!

B. J.

Akik merik vállalni...

Az utóbbi időben egy örövendetes új „műfaj” kezd elterjedni — a beérkezett írók tanúsága szerint — levelezőink körében. Jó példa erre a két lapszámmal ezelőtt megjelent „Nyílt levél...” (Pásztoi István), és ebben a lapszámban az „Ahogy én látom” (Vuics István) című két próza. Tulajdonképpen mind a kettő (és van még néhány, hasonló jellegű levelünk) állásfoglalás, véleménynyilvánítás. Egyformán szerepel bennük egy réteg képviselője, azé a rétegé, amelyet nevezünk most az egyszerűség kedvéért „javíthatatlannak”.

A „javíthatatlannak” szerint — mint ez a velük folytatott beszélgetésekből, s azok leírásából is kiderül — egyedül ők az észintétek, s minden elitelt felfogása hozzájuk hasonló. Csak éppen annyi a különbség, hogy nem merik nekünk elmondani — ellenében övelük.

Sok riport és jó néhány levél átolvasása után azonban leszűrhető egy feltűnő tapasztalat: a levélírók mindig merik vállalni a véleményüket a nagyböcs nyilvánosság előtt is, s ettől akkor sem térnek el, ha történetesen négyeszműközt beszélgetünk valamelyi-

kükel, holott felfogásuk hangoztatásával — szintén egy „javíthatatlan” tájékoztatása szerint — ezzel „lejáratajk” magukat a többi elitelt előtt.

Es még egy általános, szintén a gyakorlaton és valóságban alapuló tény: az ebben a cikkben emlegetett írókakat logikus érvekkel, elfogadhatóan megcáfoló, vagy csak egy kicsit is vitakozó szellemű írást még soha nem kaptunk (pedig nemcsak a jót lehet megírni, érkezett már olyan levél is a szerkesztőségbe, amelyben valaki valamilyen részére sérelmesnek tartott intézkedésről számolt be...), mint ahogy a kicsit nagyobb nyilvánosság, esetleg egy csoportos beszélgetés keretében is már mélyen hallgatnak. Ha négyeszműközt, a nevelői szobában próbálják is néha saját, vélt igazukat védeni, a búcsúnál rendszerint soha nem marad el a rémült kérdés: „De ugye, amit mondtam, nem jelenik meg?”

Egyébként — mivel az idő múlásával sokan áttértek már közülük a másik oldalra —, mi nem is nevezük őket „javíthatatlannak”-nak.

Egyszerűen — szájhősöknak.

—H—

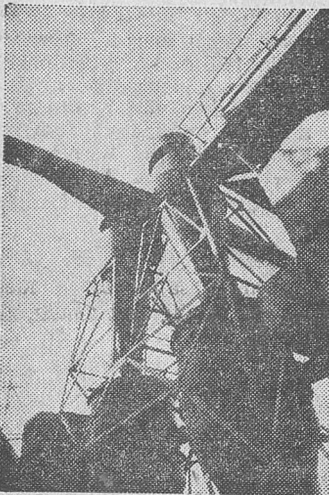
Befejeződött az Alföldi Bútorgyár rekonstrukciója

November 28-án átadták az új üzemet

Por nélküli, világos termek + Több, szebb bútor a vásárlóknak

Az Alföldi Bútorgyár rekonstrukciója 1959-ben kezdődött. Az akkori üzemszerkezet nem felelt meg a követelményeknek, korszerűtlenség volt, nem voltak alkalmasak a nagyüzemi bútorgyártásra. — A hatvanas évek végén a megnövekedett igények kielégítésére a hazai bútortipart jelentős állami támogatással fejlesztették. Így került sor az or-

szág harmadik legnagyobb bútorgyárának átszervezésére, illetve új gépterem és kárpitosrészleg létrehozására.

A harminc millió forint értékű építkezés novemberben befejeződött, és ma már korszerű üzemben készíthetik az új bútorokat az elítéltek.

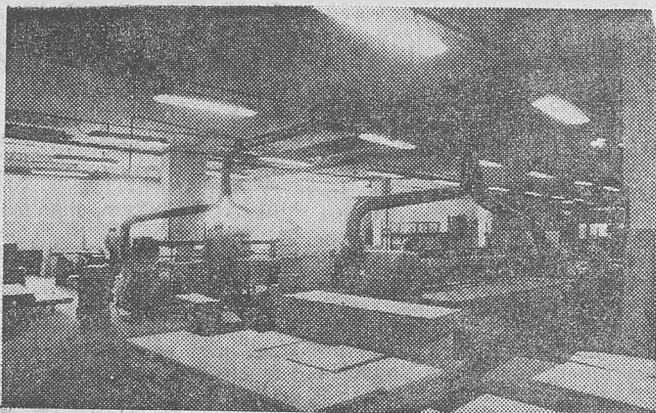
Az új üzemszerkezet tágasak, világosak. A nagyteljesítményű elszívóberendezések por nélküli levegőt biztosítanak. Az új létesítményekkel együtt új gépekkel is gyarapodtak: növelték a gépek számát, és a régieket korszerűbb gépekkel váltották fel.

A tervezők és az építők nagy gondot fordítottak a munkavédelmi, egészségügyi, higiéniai körülmények javítására.

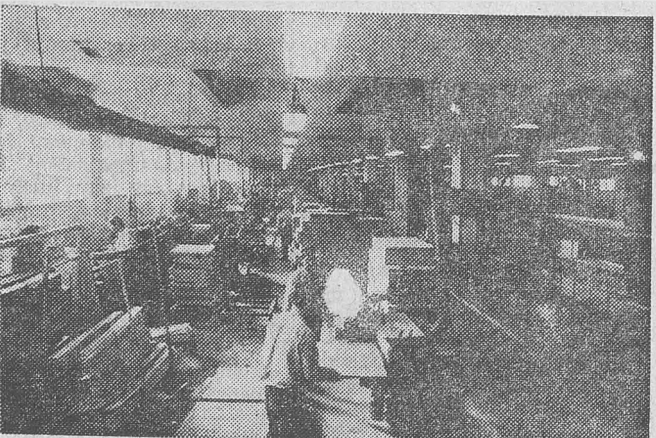
Az Alföldi Bútorgyár főmérnöke az átadási ünnepélyen külön hangsúlyozta, hogy az építkezés és az építkezést követő átcsoportosítás ideje alatt a termelés nem esett vissza, sőt emelkedett. Ebben nagy részük volt az elítélteknek is, akik fegyverkezett, szorgalmas munkájukkal a nehéz helyzetben is derekasan kitétek magukért.

A Heti Híradó XVII. évfolyam 45. számában megjelent keresztrefejtés helyes megnevezése: ... azt a csokoládényulat ejtettem el, amit a kisfiamnak vettem húsvétóra.

Könyvjutalmat nyertek: Gerhard Károly (9) elítelt, Sopronkőhida; Juhász Györgyné elítelt, Pécs; Hofmeiszter Mihály elítelt, Vác; Antal György elítelt, Bp-i Fegyverház és Szig. Börtön; Király Zoltán elítelt, Pest megyei Bv. Intézet.

Olvasóink bizonyára jól emlékeznek a nemzetközi bútortkiállításon bemutatott Maros '74 elnevezésű garnitúra nagy sikerére — amelyről a Heti Híradóban részletesen beszámoltunk. A kiállítás óta növekedett az érdeklődés az Alföldi Bútorgyár termékei iránt. A rekonstrukció befejezése lehetővé teszi, hogy a

jövőben több, újabb és modernebb garnitúra jusson az üzletekbe, illetve a vásárlókhöz. Különösen az ülő- és fekvőgarnitúrák kárpitozása válik szebbé, izlésebbé.

Fényképfelvételeinken a modern gyár néhány új munkatermékét mutatjuk be.

— ZIMM —

Két év — és kilenc hónap...

A férj gyanútlanul igyekezett hazafelé a munkából. Belépve az utcai kapun, még nem sejtette, mi történik a lakásban. Akkor torpant meg, amikor összetalálkozott egy rendőrrel.

— Mi történik itt? — kérdezte idegesen.

— Házkutatás — hangzott a tömör válasz.

— Házkutatás!? Miért?

— Majd a felesége elmondja.

A feleség azonban hallgatott. A férj az első rendőrségi beszélőn, majd a bírósági tárgyalás szünetében kapott választ arra, miért forogott fel mindent a rendőrség a lakásban...

★

Irén egyik reggel azzal indult el otthonról, hogy Balassagyarmatra megy rendezni a személyi igazolvánnyal kapcsolatos ügyeket. Utána Ikladra utazik, ahol munkát fog kapni. Gyarmatra érve hamarosan összetalálkozott egyik sógornőjével. Ezt követően kettesben rótták az utcákat. A hosszú séta közben megszemélték. Irén tudta, hogy nem látogathatja az italboltokat, a különböző szórakozóhelyeket — erre a bíró nyomtatékosan felhívta a figyelmét, amikor Tökölön megkapta a negyedfeltételest —, ezért azt javasolta: menjenek csak tovább, majd csak találjanak egy házat, ahol szívesen adnak nekik egy pohár vizet. De Irén és sógornője már egészen más szemmel vizsgálta a kertés családi házakat a félreeső utcákon. A vízkérés már csak ürügy volt arra, hogy valahová bejussanak...

Mindig akadnak feledékeny emberek, akik nyitva felejtik a kaput. Az ilyesmi pedig felettébb kedvez a besurranó tolvajoknak.

A károsultak által jelzett ruhaneműket és táskaradiót kereste a rendőrség, amikor a férj hazaérkezett. A rendőrség olyan gyorsan megtalálta a tetteseket, hogy úgyszólván semmit sem sikerült értékesíteniük. A lopás tényén azonban már nem lehetett változtatni...

Tóth Irén első fokon két évet kapott. (Lopásért marasztalta el először is a bíróság. Ebből szabadult negyedfeltételessel.)

★

— Jó magatartásomért engedtek el kilenc hónapot — dicsekedett, amikor Balassagyarmaton találkoztunk.

Azokban hamarosan elcsendesedett a hangja:

— És most ezt a kilenc hónapot is visszakaptam. Így sok az ítélet. Az összevonás után azonban levesznek néhány hónapot.

Nem nagy vigasz.

— Egésszel mikor szabadult volna Tökölről?

— Valamikor áprilisban. Jó is, hogy csak áprilisban szabadultam volna, még jobb, hogy a szüleim úgy tudják, hogy áprilisban mehetnek haza. Most legalább nem kell velük tudatni, hogy újra megbuktam. Hadd higgyék azt, hogy még Tökölön vagyok.

— Folytatni akarja a hazudozást?

— Lehet, hogy meg fogom kérni a férjemet, hogy írja meg nekik az igazat.

— Magának nincs hozzá bátorsága?

Kimondani sem volt bátorsága, hogy: nincs.

Később megértették, hogy miért nincs: kilencen vannak testvérek, s eddig egyedül ő volt börtönben.

Aztán elhangzik egy sokat sejtető mondat:

— Addig kellett volna gondolkodnom, amíg a negyedfeltételes tartott. Attól félek, hogy az újabb börtönbüntetés nemcsak a testvéreimtől szakít el végérvényesen... De nagyon félek a felnőttkorúak börtönétől is.

— És mitől még?

Erre a kérdésre nem kapunk választ.

— ko —

„A másik két gyermekemet sajnálom”

Furcsa csend telepedett a tárgyalóteremre, amikor a tanácsvezető bíró befejezte az alig 24 éves Tóth Ferencné bűncselekményének ismertetését.

A fiatal vádlott két gyermek édesanyja volt. Amikor ismét áldott állapotba került, csak a férjének szólt róla. Terhessége idején egyszer sem ment orvoshoz. Ikreit a végén szülte meg, minden segítség nélkül. Tóthné akkor sem kért segítséget, amikor pedig már éreznie kellett, hogy a szülés küszöbén áll. Férje már a halott gyermekeket szedte ki a végéből...

Több emberen elkövetett emberölésért vonta felelősségre Tóth Ferencné a bíróság. Első fokon hatévi szabadságvesztés-büntetéssel sújtotta, és fegyházszokozatba sorolta.

A múltkoriban személyesen is találkoztam vele a szekszárdi bv. intézetben. Öszintén szólva, első látásra nehéz volt feltételezni erről a nagyon csendes, fiatal elitétről, hogy ilyesmire volt képes. De hamarosan bevallotta, hogy minden igaz, ami a vádiratban szerepel. S hogy mentse, ami még menthető, elmondta:

— Nem volt szándékomban megölni a gyerekeket! Azon a napon egyszerűen nem tudtam, hogy mit csináljak. Akkor döbbszóra tettem súlyára, amikor

nem tudtam kijönni a végéből. De úgy voltam vele, hogy ezt a férjemen kívül úgysem tudja meg senki... Minden kiderült! Most már a másik két gyermekemet sajnálom. És a férjemet. Neki lehet nagyon nehéz, amióta engem letartóztattak. Munkája mellett gondoskodnia kell a két gyermekéről. Egyetlen szerencsénk van, hogy a szomszédok segítenek neki. Azért azonban, hogy a szomszédasszony minden nap elviszi a gyerekeket az óvodába, fizetnie kell. Háromszáz forintot. A többi a férjem gondja...

...A férj gondja vacsoráról, reggeliről, tisztá ruháról gondoskodni a négy- és ötéves két gyermeknek. És végig kell dolgoznie a nyolcórás műszakot minden nap a munkahelyén. S hogy teljes legyen az „öröme”: időközönként a feleségét is meg kell látogatnia a börtönben, s bármennyire is fáj — arról beszélni, hogy odahaza minden a legnagyobb rendben van... — A gyermekek szerencséjére legyen mondván: a férjben sokkal több az emberség, mint a börtönbe került feleségben...

Régen fordult elő, hogy hasonló esetben nem kérdeztem meg az elítéltektől, Azon a napon egyszerűen nem tudtam, hogy mit csináljak? Most nem tettem. Értelmetlen kérdés lett volna... — K —

ÚTVESZTŐ

12

A házasság nem tartott sokáig. Klárának hamar elfogyott a pénze. Panaszkodott, néha csak úgy tudott főzni, hogy férjének azt mondta, ő már evett. Lefogyott, mindent eladta, még a ruháit is. Megszokta a pénzt, az éjszakai életet, nem tudott sokáig így élni. Összevesztett a férjével, és beadta a válópert. Úgy, mint régen, megint az éjszakában járt.

Anyám tudta, hogyan élek, mindent tudott. Többször még azt is megette, hogy kéresemre elment hazulról. Nem zavarta, hogyan élek. Neki senkije sem volt apám halála után. Néha furcsálltam ezt, mert még alig múlt negyvennégy éves. Amikor intézetbe kerültem Rákospalotára, a második tárgyaláson Béla, aki később a férjem lett, anyám szavába vágott: „Mit akar maga, amikor még velem is viszonya volt?” Akkor sírni kezdtem, igaz lehet ez? De hiába akartam megtudni az igazságot, erről férjem nem volt hajlandó beszélni. Anyám akkor kirohant a tárgyalóteremből. Sem akkor, sem később nem beszélünk a dolog-

ról, de sokszor elgondolkoztam rajta.

Egyik alkalommal ismét a Muskátliban ültem. Ittam és gondolkodtam. Egyik régi szerelmem, Takács Feri jutott eszembe. Valaki azt mondta, letartóztatták. Érdeklődni kezdtem, mi van vele. Megtudtam, harmadik nap alatt az ügyész lezárta Feri ügyét.

Egyszer szombat délelőtt volt az iratismertetés. Az ügyvéddel én is elmentem. Feri a fegyőr megbilincselve kísérte végig az épület folyosóján. Sápadt volt, sötétszürke ruhát viselt, csak az inge és az arca volt hófehér. Összeszorult a szívem. Tudtam, hogy nem beszélhetek vele, s nem szaladhatok oda hozzá vigasztalni. Némán álltam, és csak néztem. Komoly volt, de egy kis mosoly mégis felillant az arcán, mikor rám nézett. Egy terembe mentek be. Leültem a folyosón, és idegesen szívtam a cigarettát. Az ügyvédet faggattam, mondja meg az igazat, tudni kell, mire számíthatunk. Az ügyvéd nyugtatgott. Később behívták az ügyvédet. Nyelni is alig tudtam az izgalomtól. Rettenetesen hosszúnak tűnt az idő, amit benn

töltöttem. Majd kijött az ügyvéd, és gyufát kért.

— Mi van? — érdeklődtem. Látszott rajta, hogy valami nincs rendjén, és talán nem is biztos a dolgában. Ennek ellenére annyit mondott:

— Legyen nyugodt, most olvassa át a tanúk vallomásait. Az ügyvéd visszament. Én le-föl járkáltam a folyosón. Arra lettem figyelmes, hogy az emberek néznek. Szünet lett, Feri és az ör kilépett. A pad szélére ültek, Feri cigarettára gyújtott, és engem nézett.

Egy idő múlva visszamentek, Feri eldobta a cigarettát. Mereven néztem, hogyan füstöl a cigarettája a kövezeten; az ő kezében volt, ő szívta. Könnyek toluultak a szemembe. Hosszú idő után kinyílt az ajtó, Feri lépett ki. Megtudtam, hogy szabad.

Mintha újjászülettem volna. Szaladni kezdtem felé, ráborultam. Megcsókolt, majd elcsietett a holmijáért.

— Sietek, várj meg lenn — mondta, s már el is szaladt. Én az ügyvéddel sétáltam le.

Ferinek a taxiban egy-két fontosabb dolgot elmondtam. Kevés dolog történt azóta, amióta elvittek, de mégsem tudtam, hol kezdjem. Tanakodtunk, hová menjünk. Az Apostolokba mentünk, mivel gondoltam, hogy még ma nem evett, és én sem ebédeltem.

Hazamentünk. Anyám kedvesen fogadta. Átöltöztem, beszélgettünk, estefelé a Kerlingöbe mentünk, ahol Juci-

NÉGSZEMKÖZT

Beszélgetés
a műszaki vezetővel

Rajna Tibor, az egyik faipari szövetkezet vezetője többször dolgozott szabadultakkal.

— Mi a véleménye munkájukról?

— Ha akarnak, kiválóan dolgoznak. Olyan intenzitással, amely dicséretes és követhető, de...

— De...?

— Amikor egy börtönből szabadult munkára jelentkeznek, nem titkolja, nyíltan elmondja, honnan jött, és miért töltötte büntetését.

— Tehát őszinte?

— Igen. Segítséget kér talpraállásához.

— Segítik?

— Igen.

— Hogyan?

— Alkalmazzuk, lehetővé tesszük, hogy bizonyítson.

— Mit ért a bizonyításon?

— Hogyan végzi munkáját, milyen a kitartása. Magyarzatként röviden csak annyit szeretnék mondani, hogy nálunk az elsődleges szempont a munka. Szoros tervünk van, amelyet határidőre teljesíteni kell. Egyetlen dolgozónk sem engedheti meg — és többségük meg sem teszi —, hogy egyszerűen minden indok, bejelentés nélkül nem jelenik meg munkakezdekor.

— A szabadultakat nyilván tartják?

— Nyilvántartást nem vezetünk, de mivel a belépés korábban említettem — elmondják, hogy honnan jöttek, tudjuk, kikről van szó. Sokszor előfordul, hogy egyszerűen távolmaradnak a munkahelyükről. Két-három nap múlva újra megjelennek, és amikor megkérdezzük, hogy miért és hol voltak, azt válaszolják, hogy szórakoztak, nem volt kedvük dolgozni.

— Ilyenkor mit tesznek?

— Figyelmeztetjük őket, hogy többet ilyet ne tegyenek.

— Ha ezt a szövetkezet egyik régi dolgozója teszi, milyen retorziót alkalmaznak?

— Szerencsére, csak elenyészően fordul elő hasonló eset. Az igazolatlan mulasztás nemcsak a szövetkezetnek, hanem a dolgozónak is anyagi kiesést jelent. Ez senkinek sem jó. Ugyanakkor fegyelmi eljárást indítunk, és felelőségre vonjuk a mulasztót.

— Miben látja a szabadultak problémáját?

— Felelőtlenségükben. Hihetetlenül könnyelműek. Ha nincs kedvük dolgozni, nem jönnek be... A nyáron például két nő alkalmi ismeretséget kötött, és leutaztak a Balatonra szórakozni. Amikor keddre vontuk őket, azt válaszolták, hogy ott jobban érezték magukat.

— Gondolom, az ilyen magatartás könnyen lehet alkalom az általánosításra is.

— Pontosan így van. A dolgozók zügolódnak, minek alkalmazzunk ilyen kétes, laza erkölcsű embereket, akik gátolják a termelés folyamatosságát, rontják a morált.

— Visszadobva a „labdát”, jobban mondva a kérdést, megkérdezem: miért veszik fel mégis a szabadultakat? Munkaerőhiányuk van?

— Nem azt az elvet valljuk, ha ló nincs, számár is jó. A szabadultak többsége bizonyított, munkájával, példás magatartásával. Nem általánosítunk. Tudomásul vesszük, hogy az emberek, különbözőek, Aki nem akar dolgozni, az előbb-utóbb elmegy.

— Milyenek a kereseti lehetőségek?

— Jó kereseti lehetőséget biztosítunk, ennek elérésére azonban sokat és rendszeresen kell dolgozni. De nem kevés a tizenöt-húsz forintos órabért elérők száma.

— Ez nem kis pénz!

— Aki dolgozni akar, az nálunk kereshet is, de hangsúlyozni kívánom, hogy csak abban az esetben, ha nem átjáróháznak tekint a szövetkezetünket, és egy-két nap múlva csapat-paport otthagya, ki lép.

— Jelenleg milyen munkakörben alkalmaznak szabadultakat?

— Kimondottan faipari szak-, illetve betanított munkásokat, elsősorban korongcsiszolókat, gépkezelőket.

— Hol jelentkezhettek?

— Címünk: Játék- és Fabárukesztő Ipari Szövetkezet, Budapest, VIII., Szigony u. 21. — Várjuk és alkalmazzuk őket — fejezte be beszélgetésünket Rajna Tibor.

— Zimm —

Ahogy én látom...

Előzetesként, a Markóban kezdtem büntetésem letöltését. Mint nem jögerős elíteltet szállítottak Vágra, onnan a Pest megyei Bv. Intézetbe, majd a Bp.-i Fegyház és Szig. Börtönbe. Innen kerültem később vissza a Pest megyei Bv. Intézetbe, ahol jelenleg is töltöm a büntetésemet. A sok szállítás és környezetváltozás alatt sokféle típusú és felfogású embert figyelhettem meg. Jóllehet, először vagyok börtönben, büncselekményem jellegénél fogva szigorított fokozatot kaptam, s így általában visszaesők közé kerültem. Az intézetek részéről mindent a segíteni akarás szándékát tapasztaltam, annak ellenére, hogy például nekem is egészen torz elképzeléseim voltak a börtönről. Ne csodálkozzon senki, ha az első benyomásaim a körülményekhez képest kellemesek voltak. A felügyelet és a nevelők egyaránt arra törekednek, hogy megmutassák a helyes utat.

Egyes emberek azonban szinte büszkékké válnak, hogy ők javíthatatlanok; ezek között is elsősorban a visszaesőkre gondolok. Némelyiküknek eszébe sem jut, hogy megváltozzon, holott saját bőrén érzi felfogásának minden hátrányát. Sokat beszélgettem velük erről...

— Neked jó, hogy a fél életedet, s ráadásul a legszebb éveidet töltöd a börtönben? — kérdeztem.

Volt, amelyeknek a szeme is könnyelábadt érveim hallatán. El volt keseredve, szidott mindenkit, a rendőrséget, a hozzátartozóit stb., de az eszébe sem jutott, hogy a legnagyobb hibát — saját magában kellene keresnie! Olyanallal is találkoztam, aki eltervezte: rendszeren él majd, tyúkot, nyulat, aranyhőrsögöt és a jó ég tudja, hányféle fajtisza és remekül jövedelmező állatot fog nevelni, és persze eladni. Arra, hogy ehhez szakértelem és alaptörte is kell — senki nem gondolt. És hogy rendszeren dolgozzon — arra sem.

Ennél is nagyobb baj azonban egy másik ábránd: elég sokan azt tervezik, a szabadulás után még egy jól jövedelmező „balhét” csinálnak, és csak majd akkor hagynak föl a bűnözéssel...

Lelkiismeretlenségüknek és az egyik legnagyobb bűnüknek tudom be, hogy a fiatalok előtt is szövegetik a valóságot és a realitást teljesen nélkülöző terveiket. Ha figyelmeztettem őket, kinevetnek, mondván:

— Azt hiszed, te különb vagy nálunk? Visszakerülsz még ide te is!

Azért valamit nem értek. Majdnem mind becsülettel dolgozik a bv. intézetben. Ha a szabad életben is így megállná a helyüket, még elhetnének emberhez méltó életet. Egyikük például 18 év után szabadult, majd újból vissza került 4 évre. Jó megjelenésű, értelmes gondolkodású. Ő is belátja, nem lehet így tovább. Miért veszíti akkor el az akaraterejét, magabiztosságát a szabad életben? A visszaesők általában szívesen mesélik, persze kiszínezve, egy-egy kitalált vagy megtörtént „balhétüket”. Különös előszeretettel teszik: ezt a fiatalok előtt, akik viszonylag még tapasztalatlanok, s sok mindent elhisznek. Tanúja voltam egy ilyen „élménybeszámoló” — az egyik 17 éves fiú előtt. Az csillogó szemmel hallgatta a tipikus genzsztörténetet. Később kiderült, már a szabadulás előtt állt. Ha ennek a fiúnak nem lesz senkije, aki visszatérítse a helyes útra, aki leszedje a hamis romantikát — az ilyen félrevezető mesékről — akkor csupán vagányságnak, virtusnak fogja tekinteni a bűnözést. Egészen addig, amíg — későn — rá nem jön tévedésére...

Nem állítom, hogy minden visszaeső megrögzött bűnöző. Jó részüket a rendezetlen családi élet vagy a megfontolatlanul (egyszer még lehet valaki megfontolatlan, de állandóan...) — (szerk. megj.) következményeként kerül vissza.

Szeretném azonban ezúton is felhívni a figyelmüket arra, hogy büntetésük töltése alatt ne pazarolják energiájukat különböző történetek kieszelésére, hanem tartalékolják erejüket inkább a szabad életre való visszatérésre. Ne csak próbálják, hanem akarják is megállni helyüket a társadalomban, amely még a sokszoros visszaeső számára is biztosít lehetőségeket.

Aki pedig nem tud vagy egyszerűen: nem akar megváltozni — az legalább a környezetét ne akarja megfertőzni a saját „igázával”!

Vuics László elítelt
Pest megyei Bv. Intézet

Csak azért, mert cigány?...

Aki „nem” felelőtlen

Halkan, illemtudóan lépett be a szobába, de ha történetesen nem is árulja el jövőtel a kilincs kattánása, akkor is érezhető jelenléte az erős kölniiltat miatt. Kírószóva-púderozva, élénkminitás ruhában telepedett le az egyik székre, várakozóan nézve kifestett szemével. Holnap szabadul (a beszélgetés idején — a szerk. megj.), mindent elintéztett már, vajon miért hívták?

A kérdés ebben a helyzetben szinte magától értetődő:

— Hova megy dolgozni?

— A vendéglátóiparba.

— A munkahelyével kapcsolatban ezek szerint mindent lelevezelt már?

— Ó, nem — biggyeszi le a száját — van nekem ismerősöm. Majd elhelyez valahova.

— Azelőtt hol dolgozott?

— Szintén a vendéglátóiparban.

— Hányadszor van benn?

— Negyedszer.

Az ok mindig ugyanaz: ük.

— Jó ez az életforma, az állandó visszatérés a börtönbe?

— Hát... csak az anyagiak miatt. Három gyerekem van, és ha az ember mindent meg akar adni nekik, akkor kevés az egy fizetés.

— Említette, hogy felszolgáló volt. Ne mondja azt, hogy ha igyekszik, ha beosztja a keresetét, a gyerektartással együtt két gyerekről nem tud megfelelően gondoskodni!

Közben ugyanis — hosszabb faggatás után — kiderült néhány olyan apróság, amely a „gondos” anya (nem is tudom, a gondos, vagy az anya szót tegyem idézőjelbe...) helyzeté kissé más megvilágításba helyezi: például, hogy egyik lánya már férjhez ment, s az akiről férjeként beszélt — egyébként élettársa —, jómódú. Mindenesetre macakcsul tartja magát véleményéhez:

— Azt akartam, hogy semmiben sem szenvedjenek hiányt a gyermekeim!

— Csak az édesanyjukban! — vetettem közbe.

— Miért? Felneveltem őket, iskoláztattam, férjhez is adtam az egyiket! En igenis törődöm velük!

— Amikor éppen szabadlábban van...

— Hát igen. De miért csak nekem kötelességem nevelni őket? Az anyósomnak meg a férjemnek talán nem? Ha benn vagyok, vigyázzanak ökrájuk!

— És ezután következett az az okfejtés, ami után inkább megköszöntem a beszélgetést, s megkértem a felügyeletet, vesszék vissza J. Erzsébetet a zárkába:

— Azt senki nem nézi, hogy én nem vagyok olyan felelőtlen, rossz anya, mint annyi sokan, akik az intézeteknek szülik a gyerekeket? Bármilyen volt velem, eszembe sem jutott, hogy beadjam őket valahova. Mindig volt valaki, aki törődött velük, amíg én szabadulok!

★

Íme, az anyai aggodás, a felelősség, a törődés legmagasabb foka, mondhatnánk, iskolapéldája! Mindent a gyerekekért! Az anya éjjel-nappal dolgozik, csakhogy szegény családjára ne szenvedjen semmiben hiányt. Ha pedig hosszabb-rövidebb időre kénytelen „pihenni”, akkor sem feledkezik meg kötelességéről, hiszen — saját szavait idézve — Mindig volt valaki, aki törődött velük!

Jó néhány írás — sőt, sorozat is — foglalkozott már a szülői felelősséggel, a hányóda-val felnövő gyerekek sorsával. Azt hiszem, a leírtak után az olvasó is belátja, hogy minderről tovább folytatni a beszélgetést — teljesen felesleges lett volna...

H. A.

ORSZÁGÚT MELLETT

NÁSZUTASOK

A gyerek az országút szélén bámészkodott, nézte azt a messziről közeledő valamit: Dülöngél, mint a részeg ember! Részeg mégsem lehet, mert túl gyorsan közeleg.

Bicikli az! Ketten ülnek rajta!

Nyurga fiatalember hajtja a gépet. Nyomja a pedált szellel szemben, nagy erővel, szinte fölfele görnyed a vázonn ülő barna ruhás, testes menyecskeknek. Imbolyog alattuk a jármű.

A kerékpár most ért oda a gyerekhez. Rajta a férfi harminc év körüli lehet. Fekete hajú, naptól cserzett arcú, villogó szemű. Odahajlik a vázonn kuporgó utasa fölé, ság neki valamit. A rózsás arcú nőszemély megrándul, felkaog. Csaknem kidől alóluk a rozoga kerékpár.

A nap lehajlóban átpillant még egyszer a csendes vasárnapi, pusztai tájon. Túl az országúton, a mezőn nyáj legel. A juhász az árok szélén sétál. Rá sem pillant a gyerekre. A gyerek sem a juhászt nézi, a távolodó kerékpár után pillantgatnak mind a ketten.

Mindketten látják, hogy a bicikli most hirtelen billen egyet, eldő. A férfi hiába akarja megtartani, a gép kidől alóla. A nő hanyatt vágódik, fél lába a bicikli alatt.

— Ööh! — szakad föl a juhászból: — Jól esett.

A gyerek arcán iszonyat:

„Milyen lehet most annak a gyerekeknek: — Szaladj, hozz

nőszemélynek az imént még olyan szépen mosolygós, rózsás arca?”

— Jaj, jaj, jaj! — hangzik a siránkozása.

A férfi most emelte le róla a biciklit, de a nő csak nem tud felállni.

A férfi kétségbeesve int a juhásznak:

— Jöjjön már, segítsen! A juhász odament. Odament a gyerek is, nézte, ahogy a sérültet az országút szélére, a fűre fektetik. Halvány volt az asszony arca. A homloka verejtékben fűrdött. Elhalálom nyöszörgött:

— Jaj, nem bírom, nem bírom... Meghalok.

— Dehogy hal meg! — mondta a juhász: — Valószínű, eltört a lába.

— Csak tán nem? — jajdult fel a férfi: — Hm. Ilyen a mi formánk. Amikor elvettem a tavaszon, megígértem neki, hogy ha szünik a munka, elviszem nászútra. Túrelmesen várta egész nyáron át. Ma hajnalban aztán biciklire ültünk, körül Földesnek, elmentünk Szoboszlóra. Fűrdöttünk, megebédeltünk, utána egy teherautó bevit bennünket Debrecenbe. Onnan megint biciklivel jöttünk, olyan jó kedvünk volt, hogy egy ilyen kellemes nagyút után naplementre haza is érünk. És itt van ni!

— Hm. Most volna jó egy teherautó — morgott a juhász. Odaszólt a bámészkodó gyerekeknek: — Szaladj, hozz

egy kancsó vizet! Maga meg — fordult a férjhez — patatlanjon fel arra a biciklire, hozzon segítséget, orvost!

A gyerek már eliramodott. A férfi még tévovázott:

— Mi lesz itt vele?

— Majd én itt leszek, vigyázkolok addig rá.

A férfi kabátját az asszonyra terítette, s elkarikázott Újfalun felé.

— Úgy, úgy — morgott a juhász: — Újfaluban mentők is vannak.

Jött a gyerek a kancsóval. Az anyja is elkísérte: — Jaj, ki ez? Mi történt vele? — kérdezgette a juhászt. — Ez a gyerek egészen megijesztett!

— Nem tudom, kicsodák. Szegény nászutasok — mondta a juhász.

— Nászutasok?

— Igen. Nászutasok. Egy órája sincs még, amerre látam őket, a kukoricatábla szélén heverésztek. Nyalták-falták egymást, most meg itt van ni!

— Nagy fájdalmi lehetnek — mondta az asszony. Vizes ruhával törölgette a szenvedő halántékát, sápadt arcát.

A gyerek bámult, leste, hogyan tér vissza az asszony arcára az élet színe. Ivott is pár kortyot. Felkönyökölt, széttekintgetett, s erőteljesen visszahanyatlott a fűre:

— Lajos. Hol van Lajos?

— Mindjárt itt lesz. Elment orvosért.

— Elment?

A barna ruhás fiatalasszony feküdt az országút szélén az alkonyban, a zöld fűben, letörten, mint egy falevél. Nyöszörgve, csendesen sírdogált.

Sz. G.

val találkoztunk. Juci mellettünk lakott, szülei különváltak. Anyja állandóan betegállományban volt a lába miatt. Juci nem dolgozott. Először Pásztoriné volt a barátja, a futballista felesége, aki bevitte az éjszakába. Juci odajárt hozzá, majd szakított vele, és így kezdett a Muskátliba járni. Sokat ittunk annak örömeire, hogy Ferit kiengedték, és hogy most én is megnyugszom végre.

Ezután minden úgy ment, mint régen. Feri kártyázott, ivott, én pedig a Muskátliba jártam, ismeretségeket kötöttem. Pénzem nagy részét Ferinek adtam, azaz együtt költöttük el. Feri üzletelt a valutával, én is adtam neki, és másként is vett. Eszébe sem jutott, hogy dolgozni kellene. Sőt, az útvándor sem ment el, annyi fáradságot sem vett, hogy megköszönje a fáradozását.

Karácsonyra anyám lakását szépen kitakarítottam. Minden ragyogott. Anyámmal előző este csúnyán összeveszttem. Úgy viselkedett, mintha száz ezer forintom lenne a takarékbán, és nem akarnék adni. Ekkor már nem dolgozott, néha sapkákat horgolt egy barátónak, aki kalapos volt. En tartottam el, hiszen nagyapám is csak ezer forint körül keresett. Igaz, tudtam volna többet magunkra fordítani, ha Feri nem lett volna, és én nem lettem volna könnyelmű. Anyám elrohant hazulról. A

konyhában égettem a gázt, ott melededtem. Nehéz volt a szívem.

Egyszer csak Feri jött egy barátjával, jó részegen. Bocsánatot kért, csókolgatott, és könyörgött, ne haragudjak rá. Székely Misi volt vele, egy izsakos férfi, az egyik lányának a férje, aki szintén a Muskátliba jár. Most jött ki a börtönből, három évet ült. Valami galeriben volt, és ott követett el büncselekményeket. Székely biztatta, kérte Ferit, hogy jöjjen fel hozzánk, nem hagyhat egyedül karácsonykor.

Visszamentünk a Muskátliba, ugyanis Feriék onnan jöttek, s ott várták vissza a barátait. Mindenki elég ittas volt, úgy ittak, mintha nem is karácsony, hanem szilveszter lenne. Eleinte rossz hangulatom volt, de mivel örömmel fogadtak, inni kezdtem én is. Ők vígasztalni és itatni kezdtek. Meglepetésemre, Feri is kedves volt.

— Nem hagyak egyedül, tudod, hogy szeretlek — mondta.

Véletlenül találkoztam egy régi férfiismerőssel. Ferinek szóltam, hogy egy óra múlva visszajövök. Elmentem az illetővel. Jól jött a pénz, amit kaptam tőle. Amikor visszamentem, mindenkinek konyakot rendeltem a frissen kapott pénzből.

Délután indultunk haza. Feri már olyan részeg volt, hogy alig tudott segíteni

feldíszíteni a fát. Lefeküdt, hogy estére helyrejöjjen. Szépen elkészítettem mindent. Boldog voltam, és örültem, hogy talán örömet szerzek másnak is.

Eljött az este. Megvacsoráztunk. A fa alá helyeztem az ajándékokat. Csak én nem feledkeztem meg senkiről, rólam mindannyian megfeledkeztek. Nagypapám meg tudtam érteni, ő a pénz anyámtól nem kaptam semmit, ez rossz esett. Talán az fáj a legjobban, hogy Feri sem vett semmit.

Karácsony a szeretet ünnepe, ilyenkor még idegenek sem feledkeznek meg egymásról. Ferinek pedig volt pénze, nem kellett volna kölcsönkérnie. Nem kívántam volna azt sem, hogy drága ajándékot vegyen, de még valami apróságot sem vett. Mikor karácsony után a lányok kérdezték, mit kaptam tőle, hazudtam nekik. Ezen a karácsony estén éreztem talán igazán először, hogy hiányzik valami, illetve valaki. Ekkor fájta először a legjobban, hogy hol a gyerekek, hol a fiam. Ahogy a karácsonyfa előtt álltunk, és égték a gyertyák, rá gondoltam. Vajon, mit csinál? Ha itt lenne, biztosan örülne, mint általában ilyenkor a gyermekek. Szememből pergett a könny. Elhatároztam, hogy minél előbb hazahozom, nem bírom így tovább.

T. K.

(Folytatása következik)

SPORT

LABDARÚGÁS

Még egy gól elkelt volna

Bp. Honvéd — Ruch Chorzów 2:0 (1:0)

A labdarúgás Lengyelországban mindig is népszerű sportág volt. Könnyen elképzelhető, hogy ez mostanában még inkább így van, hiszen a válogatott elnyerte az olimpiai bajnok címet, bejutott a világbajnokság 16-os döntőjébe, s a klubcsapatok is szép sikereket aratnak. Nem csoda tehát az sem, hogy az őszi bajnokot Chorzówból több mint félezer lelkes szurkoló kísérte el Kispestre az UEFA Kupa-mérkőzésre, s nemcsak hogy vállalkoztak a már téli időben a hosszú útra, de a játék kezdetétől csaknem végig buzditottak, kerspeltek, tülköltek, „tülköbálták” a Bp. Honvéd játékosait kíváncsi (sajnálatosan kevés), mintegy 2500 hazai nézőt.

Élénk, mozgalmas volt a játék a hűvös novemberi estén, mégis váratlanul jutott vezetéshez a Bp. Honvéd. Pintér átadta a labdát Pálnak, aki továbbpergette Pusztaihoz, és a jobbárról érkező csatár mintegy 15 méterről élesen a kapuba lött.

Bátrabban, határozottabban kezdte a Honvéd a második félidőt. A 68. percben Kocsis labdáját Kozma cselesen átengedte Pusztainak, aki most már másodszor vette be ezen az es-

tén a lengyel kaput (2:0). A mérkőzés utolsó húsz perce is több eseményt hozott, de gól már nem esett, pedig erre — kiváltképp a Honvédnak — nagy szüksége lett volna...

A lengyel csapatból, a bajnokság őszi első helyezésétől többet vártunk. A Bp. Honvédnak semmi esetre sem ártott volna, ha három vagy négy gól különbséggel győz (megvolt rá a lehetőség), mert a 2:0-lal még nincs egyenesben... Bp. Honvéd: Bicskei — Kelemen (Varga, 73. p.), Ruzsinszki, Szűcs, Lukács — Pál, Pintér — Morgós, Pusztai, Kocsis, Kozma. Ruch: Czaja — Bajger, Wyrobek, Ostafinski, Drzewiecki — Bon, Maszcyk, Herisz — Beniger, Bula, Kopicera (Faber, 76. p.).

Győzött a Tatabánya is

A Közép-európai Kupa-mérkőzésen a Tatabánya labdarúgócsapata szerdán Vicenzában, 4000 néző előtt, 1:0 (0:0) arányban győzött a Lanerosi ellen. A gólt Takács szerezte a 75. percben.

A győzelemmel a Tatabánya már 3 pont előnyt biztosított csoportbeli ellenfeleivel, a Lanerosival és a Bregenzzel szemben.

NB I.: mérleg

Még néhány mérkőzés és azután mindenkinek, aki a labdarúgást „csinálja”, legálább három hónap ideje lesz gondolkodni azon, mit kellene tenni. Mert valamit tenni kell, hiszen a legkevésbé, amit jelenleg mondani lehet, az, hogy az utóbbi másfél év a legszomorúbb időszak a magyar futball csaknem nyolc évtizedes történetének. A legkínosabb pedig az, hogy a Népstadion akkor bojkottálta a közönség, amikor az egész sportvilág megemlékezik egy másik válogatottól, az éppen húsz évvel ezelőtli tizenegytről, amely elsőként vette be a Wembley bástyáját. Milyen gyorsan változnak az idők: 1953. november 25-én Magyarország 6:3-ra legyőzte az addig otthonában verhetetlen Angliát, és most egy másik dátum, 1973. november 21.: az első vereség itthon az NDK együttesétől.

Hosszú sikertelenség után most egy újabb fiaskóval a válogatott már elbúcsúzott a szezonról, s jövőre is egy ideig csak „statizta” lehet a nemzetközi porondon, mert Mexikó után az NSZK-ban sem lehet jelen a világbajnokság tizenhatos döntőjében. Idő azonban van, mindent újra és előről kezdeni, hogy belátható időn belül új, fiatal és ambíciós válogatott lépjen a pályára. Egészen bizonyos, hogy a magyar labdarúgók — ugyanúgy, mint mások — képesek arra, hogy minden tekintetben fejlődést érjenek el.

Természetesen mindez a kluboknál kezdődik, vagyis a bajnokságon. Sajnos, az utolsó előtti őszi forduló után már megállapíthatjuk, hogy az idei küzdelemnek első fele újra nem váltotta be a reményeket. Egnéhány mérkőzést kivéve ismét a kényelmes, elavult játék volt a jellemző, és szinte végig (pedig az időjárás még most, november végén sem lehet panaszolni) a legtöbb pályán a közönség távollétével tüntetett. Olyan csapatok, mint a Honvéd, MTK, Vasas, Csepel sokszor ezer-kétezer néző előtt játszottak, de vésszen csökkent az FTC-mérkőzések nézőszáma is.

Szombathely, 6000 néző. Vezető: Hévízi — hiba nélkül. Híde, szeles idő, kitűnő talajú pálya. Gólok: Bálint (28. p.), Horváth (71. p.). Péc: Rapp — Kincses, Kocsis. Maurer, Tóth — Bálint, Farkas, Konrad — Rónai (Bencsik, 56. p.), Juhász, Zombori. Haladás: Szarka — Szántai. Horváth, Németh, Steber — Halmosi, Farkas (Bokor, 24. p.), Kulcsár — Bíró, Király, Fehérvári.

Szegedi D. — V. Láng 2:0
Debr. MTE — Debr. EAC 1:2
III. ker. TTVE — Bp. Építők 4:1
Szálitók — BVTSK 4:1
Volán SC — Kecskem. TE 5:0
H.-bőszörm. — Kiskunhalas 2:2
Szolnoki MÁV — Cegléd 1:1
Szegedi VSE — Szabó L. SE 1:1

TORNA

Medveczky ismételt

Egy héttel a mesterfokú bajnokság után ismét tornász győzteseket avattak a Játékcsarnokban; az első ízben kiírt budapesti centenáriumi nemzetközi egyéni verseny volt a tornasport eseménye.

A két viadalt összehasonlítva, akadtak azonoságok és különbségek. Ami a női összetett elsőségét illeti, nem történt változás, a 15 éves Medveczky Krisztina ismét diadalra vitte nemzetközi anyag-erősségű bemutatóját, s újra Császár Mónika volt a legnagyobb vetélytársa, csak ezúttal egy hajszállal szorosabb volt kettejük párharcra. Még egy változatlan momentum: Császár Mónika megint kedvenc szerén, a gerendán (ezen volt negyedik az olimpián és az idei Európa-bajnokságon is) követett el egy „félpontos” hibát, s ezzel került behozhatatlan hátrányba. Az egykori négyesvezető mesterfokú baj-

Vasas—MTK 1:1
Fáy utca, 3000 néző. Vezető: Emsberger — jól. Hűvös, szeles idő, kissé csúszós pálya. Gólok: Váradi (32. p.), Koritár (42. p.). Vasas: Mészáros — Török, Fábrián, Lakinger, Kántor — Gass, Vidács (Kisteleki 46. p.), — Szabó, Müller, Váradi, Szőke. MTK: Gógos — Dunai — Török, Csorna, Csetényi, Nyíró — Kovács, Borsó — Kiss, Koritár, Kunszt (Becsél, 75. p.).
Csepel—SZEOL 2:0
Csepel, 1000 néző. Vezető: Hármori, több apró tévedéssel. Hűvös, szeles idő, jó talajú pálya. Gólok: Gulyás (13. p. és 45. p.). Csepel: Patér — Vellai, Sándor, Kandit, Hunyadi — Godán, Gulyás (Csőke, 75. p.), Somogyi — Csordás, Bartos (Bozso, 75. p.), Buronyi.
SZEOL: Gujdar — Várheli (Kozma, 46. p.), Bánfalvi, Varga, Virágh — Mészár, Vörös, Pataki — Szeghalmi, Vass, Antal.

Tatabánya—FTC 2:0
Tatabánya, 5000 néző. Vezető: Petri — határozottan. Hűvös, szemerkélő eső, sáros, csúszós talaj. Gólok: Hernádi (46. p.), Kómvés (58. p., 11-esből). Tatabánya: Csepocz — Néder — Hernádi, Kovács, Laczkó, Horváth — Salló, Szabó, Knapik (Nagy I., 46. p.), Kómvés, Tóth. FTC: Domján — Martos, Viczkó, Bálint, Megyesi — Juhász, Kú — Szőke, Branikovits (Eipel, 60. p.), Máté, Magyar.

Rába—Egyetértés 1:1
Győr, 3500 néző. Vezető: Mohácsi — határozottan, de kisebb hibákkal. Hűvös idő, csúszós pálya. Gólok: Stolcz (34. p.), Turai (68. p.). Rába: Borbély — Haumann, Bodzai, Izsáki — Somogyi, Sebők, Pénez — Stolcz, Varsányi, Póczik, Glázer R., (Csidel, 62. p.). Egyetértés: Hajdú — Vágvolgyi, Józsa, Szeltei — Komáromi, Sóvári — Szelka, Szurmi, Weimper, Siklósi, Halápi (Turai, 46. p.).

Dorog—Zalaegerszeg 1:2
Dorog, 2000 néző. Vezető: Tapolcai — megfelelően. Borús idő, csúszós talaj. Gólok: Kácsor (2. p., öngól), Gabala (61. p.), Pogács (86. p.). Dorog: Schnitzler — Aspirány (Abuczki, 84. p.), Tóth, Kácsor, Berecz — Takács (Horváth, 55. p.), Peszkei, Gabala — Ecker, Laczkó, Bartalos. ZTE: Déri — Molnár, Papp, Mihalecz, Flóó — Gáspár, Tóth, Józsi — Kelemen, Szabó (Pogács, 46. p.), Biten.

Haladás—Pécs 1:1
Szombathely, 6000 néző. Vezető: Hévízi — hiba nélkül. Híde, szeles idő, kitűnő talajú pálya. Gólok: Bálint (28. p.), Horváth (71. p.). Pécs: Rapp — Kincses, Kocsis. Maurer, Tóth — Bálint, Farkas, Konrad — Rónai (Bencsik, 56. p.), Juhász, Zombori. Haladás: Szarka — Szántai. Horváth, Németh, Steber — Halmosi, Farkas (Bokor, 24. p.), Kulcsár — Bíró, Király, Fehérvári.

Videoton—Bp. Honvéd 2:1
Kispest, 5000 néző. Vezető: Bírócsky. Bp. Honvéd: Bicskei — Egervári, Ruzsinszky, Szűcs, Varga — Pál, Lukács — Pusztai, Kocsis, Pintér, Kozma. Videoton: Kovács L. — Garamvölgyi — Nagy III., Hartványi. Fajcs, Mester — Kovács J., Karsai — Wollek, Nagy II., Szalmási.

Megkezdődtek az előkészületek Innsbruckban, az 1976-os téli olimpia színhelyén. Az első létesítményt, az átalakított gyorskorcsolya-pályát ünnepélyesen felavatták; s itt tartják februárban a gyorskorcsolyázó világbajnokságot. Rövidesen hozzákendek a bob- és szánkópálya építéséhez is.

Hónapok óta nincs vezető edzője a magyar kosárlabda- és röplabda-válogatottak. A szövetségek jelöltjei nem hajlandók vállalni a tisztséggel járó felelősséget, s mindebből az is következik, hogy ma már nem vonzó még fiatalban sem válogatott edzőnek lenni...

14. forduló

NB I.

1. Bp. Honvéd	14	9	—	5	30-14	18
2. Ú.Dózsa	14	8	2	4	32-22	18
3. Tatabánya	14	7	4	3	21-15	18
4. Rába ETO	14	7	4	3	18-16	18
5. FTC	14	7	4	3	24-16	17
6. SBTC	14	5	7	2	15-13	17
7. Pécs	14	5	7	2	15-14	17
8. Videoton	14	6	4	4	20-18	16
9. Csepel	14	6	3	5	21-18	15
10. MTK	14	5	3	6	17-18	13
11. ZTE	14	5	3	6	15-21	13
12. Haladás	14	3	5	6	13-17	11
13. Vasas	14	2	6	6	12-18	10
14. SZEOL	14	3	8	14-19	9	
15. Egyetértés	14	—	8	6	10-26	8
16. Dorog	14	1	4	9	12-24	6

NB I/B

DVTK—Szekezdár 1:0
Ganz-MÁVAG—DVSC 0:2
Budafok—MÁV DAC 1:1
Komló—Oroszlány 1:0
Olajbányász—SZMTE 2:1
Kecskemét—Dunaújv. 1:2
Várpalota—Eger 1:1
Békéscsaba—Bp. Spartac. 2:0
KKFSE—Pénzügyőr 2:2

1. DVTK 16 10 3 3 29-12 23
2. Budafok 16 6 7 3 21-13 19
3. SZMTE 16 7 5 4 22-17 19
4. Békéscsaba 16 7 4 5 17-14 18
5. Komló 16 7 4 5 16-13 18
6. Olajbányász 16 7 4 5 22-20 18
7. Dunaújváros 16 6 5 5 27-25 17
8. KKFSE 16 7 3 6 21-20 17
9. DVSC 16 5 6 5 15-14 16
10. MÁV DAC 16 5 5 6 20-17 15
11. Kecskemét 16 5 5 6 18-27 15
12. Szekezdár 16 3 8 5 11-12 14
13. Pénzügyőr 16 6 2 8 28-30 14
14. Várpalota 16 4 6 6 17-16 14
15. Bp. Spartacus 16 5 4 7 17-21 14
16. Eger 16 4 5 7 20-23 13
17. G.-MÁVAG 16 4 5 7 14-23 13
18. Oroszlány 16 4 3 9 12-23 11

NB II.

Nyugati csoport

BKV Előre—Győri Elekr. 3:1
Bakony Vegyész—KOMÉP 1:0
Dunaújv. Ép.—Körmend 3:1
K. Rákóczi—Győri Dózsa 2:0
Pécsi VSK—Sábaria 3:0
Soproni Text.—Szécsényi Dózsa 2:1
Füzfő—Máza-Szászvár 0:0
Szf. MÁV—Táncsics SE 2:0

1. S. Textiles 15 6 8 1 18-8 20
2. Füzfő 15 7 5 3 29-16 19
3. PVSK 15 7 5 3 23-15 19
4. K. Rákóczi 15 8 2 5 32-17 18
5. Győri Dózsa 15 7 3 5 25-20 17
6. Táncsics SE 15 4 8 3 20-15 16
7. Máza-Szászvár 15 6 4 5 15-20 16
8. Sábaria 15 4 7 4 14-16 15
9. Bakony V. 15 4 7 4 17-20 15
10. Szfv. MÁV 15 7 1 7 17-21 15
11. BKV Előre 15 4 6 5 19-19 14
12. Füzfő 15 5 4 6 19-19 14
13. KOMÉP 15 5 3 7 22-20 13
14. Körmend 15 5 3 7 16-22 13
15. Gy. Elekr. 15 4 3 8 16-27 11
16. SZSE Dózsa 15 1 3 11 13-39 5

Északi csoport

ÉPGÉP—Salg. KSE 1:2
Rudabánya—Gyöngyös 1:0
Nagybátony—S.-újhely 0:0
Dunakeszi—Nyíregyháza 2:0
Leninváros—Vác 3:0
Ózd—Kisterenye 3:1
Kazincbarcika—V. Izzo 0:0
BVSC—MVSC 2:1

1. MVSC 15 10 2 3 28-13 22
2. Kazincbarc. 15 9 3 3 23-10 21
3. Ózd 15 7 6 2 16-6 20
4. BVSC 15 8 3 4 28-19 19
5. Dunakeszi 15 8 2 5 20-15 18
6. Rudabánya 15 8 1 6 26-20 17
7. Izzo 15 6 4 5 21-11 16
8. Gyöngyös 15 6 4 5 21-12 16
9. Vác 15 4 7 4 15-16 15
10. Salg. KSE 15 5 5 5 15-23 15
11. Nagybátony 15 4 5 6 15-23 14
12. Leninváros 15 4 4 7 20-25 14
13. S.-újhely 15 3 6 6 12-24 13
14. Nyíregyháza 15 2 7 6 10-21 11
15. Kisterenye 15 4 2 9 10-29 10
16. ÉPGÉP 15 1 1 13 11-30 3

Keleti csoport

Szegedi D.—V. Láng 2:0
Debr. MTE—Debr. EAC 1:2
III. ker. TTVE—Bp. Építők 4:1
Szálitók—BVTSK 4:1
Volán SC—Kecskem. TE 5:0
H.-bőszörm.—Kiskunhalas 2:2
Szolnoki MÁV—Cegléd 1:1
Szegedi VSE—Szabó L. SE 1:1

1. Szálitók 15 12 2 1 41-12 26
2. Volán SC 15 9 4 2 35-13 22
3. Szegedi D. 15 10 2 3 27-18 22
4. Bp. Építők 15 8 4 3 31-27 20
5. Szabó L. SE 15 7 3 5 17-13 17
6. DEAC 15 4 7 4 27-27 16
7. BVTSK 15 5 4 6 27-24 14
8. Haladás 15 5 4 6 17-22 14
9. Cegléd 15 4 6 5 17-24 14
10. III. ker. 15 4 6 5 17-24 14
11. DMTE 15 5 2 8 25-23 12
12. SZVSE 15 5 2 8 25-23 12
13. KTE 15 4 4 7 13-16 12
14. Ján. 15 4 3 8 10-24 11
15. Sz. MÁV 15 4 3 8 17-31 11
16. Kiskunhalas 15 2 1 12 14-43 5

BÚCSÚ A SÍPTÓL

A kispesti pályán a mérkőzés előtt búcsúztatóra került sor. Bírócsky János 113. NB I-es mérkőzését vezette, s egyben az utolsó bajnoki találkozót. Nemcsak a játékos, a játéktekvezető is befejezi egy idő után pályafutását. Bírócsky János, akit az MLSZ játéktekvezető bizottságának a Honvéd és a Videoton csapatának képviselői köszöntöttek az alkalomból, olyan sportpályafutás végére ért, amelyre mindig szívesen emlékezhet.

Igy sorsoltak

Több mint félezer gól az eddigi mérkőzéseken

Lezárult a három nagy nemzetközi labdarúgó kupában a második forduló. Az EK-ért és a KEK-ért már csak tavaszszal folytatják a küzdelmeket, március 6. és 20. a negyeddöntőt két játéknappal, s a párosítást január 16-án végzik el Párizsban. Az UEFA Kupáért, amelyben 64 csapat indult, még egy forduló lesz, hogy tavaszra szinkronba kerüljön a másik két kupával.

A tornákon gyorsan elhullott sok nagy csapat, egykori kupavédők: így az EK-ban a Benfica, az Ajax, s a régi győztesek közül csak a Celtic folytathatja az útját. Az eddigi két forduló, összesen 190 mérkőzésen 595 gól esett. Kupánként: az EK-ban 142, a KEK-ben 136, míg az UEFA-ban 317.

Az UEFA Kupa 3. fordulójának párosítása (elől állók a pályaválasztók):

- Düsseldorff—Leipzig
- Nice—Köln
- Kijev—Stuttgart
- Tbiliszi—Tottenham
- Ipswich—Twente
- Bp. Honvéd—Ruch
- Liège—Feyenoord
- Leeds—Setubal

Bulgária is csoportelső

Lisszabonban világbajnoki selejtező mérkőzésen Portugália—Észak-Irország 1:1 (1:0), s így a csoportban már nincs jelentősége a november 18-i Bulgária—Ciprus utolsó találkozónak. Bulgária első, és a 16-os döntő résztvevője.

Két barátságos válogatott mérkőzés is volt szerda este: Anglia a Wembleyben 88 000 néző előtt vereséget szenvedett 1:0-ra Olaszországtól (gólok: Capello, 86. p.), Glasgow-ban 90 000 néző jelenlétében Skócia—NSZK 1:1 (gólok: Holton, 4., Hoeness, 81. p.).

RÖVIDEN

Becsben, csakúgy, mint Stockholm, mind növekszik az érdeklődés a Gelsenkirchenben sorra kerülő Ausztria—Svédország labdarúgó VB-mérkőzés iránt. A két szövetség vezetői a rendezőket megállapították, hogy tizezer osztrák szurkoló a pálya baloldali szektorában, a tízezernél is több svéd drukker pedig a szemközti oldalon foglal majd helyet. Azt is eldöntötték, hogy 70 ezer néző esetében hárommillió schilling jut a bevételből az osztrákoknak, és ugyanennyi a svédeknek.

Abebe Bikilád, a nemrég elhunyt maratoni futórol felidéznek a csehslovák lapok néhány érdekes mozzanatot. Etiópia világhírű atlétája egyszer részt vett a hagyományos kasszi versenyen. A rendezők előzetesen elvitte: a győztesnek öltözésképpen, meri kiderült, hogy Bikilá még nem látott, leszámítva a hűsítő jégkockákat, jeget. Az afrikai vendég két pokrócba burkolózott, de így is mindössze egy harmadot nézett végig, majd fázosan visszatért a szállóba.

Képmagnót vett a Bp. Spartacus. Az AKAI típusú korszerű készülék elsősorban a terem sportoknál szeretének használni, de jelenkeztek „felvitelért” az atléta is. Ők jövőre valószínűleg újabb segédeszközök is kapnak: szakaszos sebességmérő berendezést.

Moszkvában a baráti hadseregek vívóspartakijájának két kiemelkedő egyénisége volt a több tucatnyi világbajnoki versenyző között: Jerzy Pawlowski és Péza Tibor. Előbbi — bár már a lengyel szövetség elnöke — még mindig kitűnő formában versenyez, s Moszkvában is veretlenül nyert. A magyar olimpiai bajnok viszont csapatvezető volt, és idénként zsűrielnökséget is látott. A döntő összehajrást is vezette, egykori nagy vetélytárs, Pawlowski szerint — kiválóan.

Vélemények a 0:1 után

Érthető szomorúsággal érkeztek a magyar játékosok az öltözőbe, hiszen most már 17 hónapja nem sikerült nyerniük válogatott mérkőzésen. Ezen a tét nélküli találkozón még a balszerencsével is küzdöttek. Ezt megerősítették a vezetők és a játékosok is. Dr. Terpitkó András, a Magyar Labdarúgó Szövetség elnöke így vélekedett:

— Hiába játszott szinte egy kapura a csapat, mégis majd mindenben elmaradtunk az NDK csapatától. Különösen feltűnt, hogy a fejjátékban szinte klasszis különbség volt az együttesek között.

Illovszky Rudolf szövetségi kapitány meglehetősen rezignáltan mondta:

— A csapatnak, sajnos, nincs szerencséje, ezúttal sem volt baj az akarattal és küzdőszellemmel. A német játékosok alig jutottak el kapunkig, mégis egyetlen sikerült akciójuk gólt eredményezett számukra.

Fazekas kapufalövéséről kesergett, Kocsis azt fejtegette, hogy a helyzeteket be kell rugni, s bár csak ő került volna olyan lehetőségekhez, mint társai, Somogyi azon sajnálkozott, hogy 42 hónapos szünet után nem sikerült győztes csapatban játszania, mert első válogatottságán, 1970 tavaszán Jugoszláviában is csak döntetlenül végzett csapat tagja volt. Bálint sem volt vidám, az „újonc” Rapp a szerencseforradásáról beszélt.

A győztes csapat öltözőjében nem volt diadalünnep. Nyugodtan, mértéktartóan fogadták az NDK csapatának vezetői a győzelmet. Kissé magától értetődő módon értékelték első győzelmüket a Népstadionban. Buschner szövetségi kapitány mondta:

— A magyarok óriási mezonyfölnye láttán sem voltam ideges egy percig sem. Nagyon körülményesen játszottak, támadásaikban nem volt elég átütő erő. Már a szünetben biztos voltam a győzelemben. Saját csapatomról elmondanám, hogy fiatal együttest jelöltem a mérkőzésre, amely igazolta a várakozást. Játékosaim ügyesek, gyorsak voltak, védekezésből is jól formáltak a támadásokat.

A gól történetét Ducke így „írta le”:

— A hosszú szőke hátvédet sikerült kibillentem pozíciójából, s amikor átnyestem a labdát a kapus felet, már tudtam, hogy gólt szerzünk.

patban játszania, mert első válogatottságán, 1970 tavaszán Jugoszláviában is csak döntetlenül végzett csapat tagja volt. Bálint sem volt vidám, az „újonc” Rapp a szerencseforradásáról beszélt.

A győztes csapat öltözőjében nem volt diadalünnep. Nyugodtan, mértéktartóan fogadták az NDK csapatának vezetői a győzelmet. Kissé magától értetődő módon értékelték első győzelmüket a Népstadionban. Buschner szövetségi kapitány mondta:

— A magyarok óriási mezonyfölnye láttán sem voltam ideges egy percig sem. Nagyon körülményesen játszottak, támadásaikban nem volt elég átütő erő. Már a szünetben biztos voltam a győzelemben. Saját csapatomról elmondanám, hogy fiatal együttest jelöltem a mérkőzésre, amely igazolta a várakozást. Játékosaim ügyesek, gyorsak voltak, védekezésből is jól formáltak a támadásokat.

A gól történetét Ducke így „írta le”:

— A hosszú szőke hátvédet sikerült kibillentem pozíciójából, s amikor átnyestem a labdát a kapus felet, már tudtam, hogy gólt szerzünk.

NDK-lapvélemények a mérkőzésről

Az újságok elégedetten nyugtázzák az NDK labdarúgó-válogatottjának a győzelmét, bár szó sincs ünneplésről, diadalról. Tartják magukat a mérkőzés előtti véleményhez, vagyis hogy ezt a találkozót elsősorban a világbajnoki felkészülés és nem az eredmény szempontjából kell értékelni. A Népstadionból az NDK televíziója csak este 9 után, a másfél órás sportműsorban adott összefoglalót. A kommentátor, Gottfried Weise a végén azt jelentette Budapestről: „Pozitívum, hogy megszereztük első győzelmünket Budapesten, de sok tekintetben, például a középpályán, le kell szűnnünk a tanulságokat.”

A Neues Deutschland tudósítója elsősorban azt tartotta szükségesnek megállapítani, hogy a két nagyon fiatal magdeburgi tehetség, Tyl és Hoffman, egyáltalán nem játszott megilletődötten. Hoffman gyorsaságával és munkabíráásával tűnt ki, az pedig, hogy a tapasztaltabb hazai védőkkel szemben közelharcokban többször alulmaradt, rutintalansága rovására írható.

„Aligha vannak irigylésre méltó helyzetben a magyar labdarúgás felelős vezetői — írja még a lap. — A 7000 néző a Népstadionban, amely korábban nemzetközi válogatott mérkőzések alkalmával szüfölt szokott lenni, mindent elárul arról, mennyi hiánya van annak a nemzeti válogatottnak, amelyel most Budapesten rendelkeznek.”

KULTURÁLIS FIGYELŐ

MÓD ALADÁR

(1908—1973)

Történész, publicista, pedagógus volt, 1932 óta az illegális Kommunista Magyarországi Pártjának tagja. Nehéz összegezni életművét, amelyet nemcsak cikkek, tanulmányok, könyvek öríznek, hanem a tanítványok hálás emlékezete és a harcosársak kegyellete is.

A felszabadulás után a szocialista országépítés vonalában haladt. Munkatárs volt a Szabad Népnek, 1946 és 1953 között a párt elméleti folyóiratának, a Társadalmi Szemlének a felelős szerkesztője, s közben dolgozott az MDP Központi Vezetőségének apparátusában is, mint az agitációs és propagandasztály helyettes vezetője. 1954-től haláláig a budapesti Eötvös Loránd Tudományegyetem tanszékvezető egyetemi tanára volt.

E sokirányú politikai tevékenység mellett jutott ideje arra is, hogy kiterjedt elméleti és történettudományi kutatásokat folytasson. Sokat foglalkozott a XX. kongresszus tanulságainak levonásával, illetve az 1848/49-es és az 1918/1919-es magyar forradalmak értékelésével, valamint a szocialista hazafiság problémáival. Kedvvel és szenvedéllyel vett részt a magyar történettudomány szemléleti és módszertani vitáiban. Olyan tudós volt, aki az elvont igazságoknál többre becsülte azt a közélet harcaiban aktívan részt vevő kutatót, aki használni akart minden tudásával köznapi dolgunkban. Ilyen ember, ilyen tudós volt ő maga is. Nem csillogni akart, hanem használni. Tudósként, emberként, kommunistaaként küzdeni, amíg ereje engedte a szocializmus felépítéséért.

ROKONOK ÓSI ÉNEKE

„Mi magyarok nem vagyunk azon szerencsés helyzetben, hogy egy népileg naiv, de nemzetközileg önálló irodalomnak a hajdankorból fennmaradt gyöngyeire büszkén mutathassunk — panaszolta Arany János, nagykőrösi tanár korában. — Ami főnmaradt, az már, alig néhány kivétellel, iskolázott emberek műve, kik a nép kerekded kompozícióját laza terpedtséggel, naivságot tudakos reflexióval váltják föl; a szép helyett sivár igazra, gyönyörködtető helyett tanulságosra törekedvén. Már első krónikásainknál látjuk a józanságot — írta pár évvel később — mellyel a történetileg valót a mesétől, költeménytől igyekeznek elválasztani. E józanság hátrányos volt népköltészetünk emlékeire, hátrányosabb talán, mint maga a keresztény vallás terjesztése: mert ez csak hitregeinek üzent hadat; míg a korai kritika dere hagyományos költészetünk virágait fagyasztá el.”

A miénket igen, de nem a finnugor rokonainkét. Képes Géza-nak köszönhető, hogy erre fényt derített Napfél és Éjféli című, finnugor rokonaink költészetét bemutató antológiájában (Magyar Helikon). A kötet bizonyosága, hogy a rokon népek emlékeiben, mint egy víztükörben tükröződik a miénk is, a magyar ősköltészet.

Igaz, hogy csak visszfény, de fény ez is, az eddigi homályt elűző, ritkító. Ilyen volt, vagy lehetett egykor a miénk is, míg megvolt, három-négyezer évvel ezelőtt, a finnugor együttélés melegében: azonos gyökérről hasonló virág bomlott ki bizonytal.

Van valami jelképes a véletlenben, hogy a Napfél és Éjféli éppen a nemzetközi könyvnyomtatás jelent meg, ezer-ezeröttszáz évvel állítva vissza a magyar ősköltészet örömlapját a rokonnépek költészetének óralapján, s pótolva a máig hiányzó láncszemeket, melyek hiányát Arannyal együtt mások is panaszkodták.

Az évek során megszoktuk, hogy Képes Géza az eredeti nyelvekből fordít: nyelveket gyűjtött, s nehéz lenne megmondani, hányadiknál is tart. Egyetlen költőnek sem mondhatott vagy mondhat magának annyi nyelvet, mint ő. Talán nem tévedünk, ha ki-mondjuk, amit érzünk: Képes Géza eddigi legnagyobb költői-műfordítója tette.

Nyomában egy eddig ismeretlen világ tárul fel az olvasó előtt, az idő tengeréből egyszerre kibukkanó, eddig elsüllyedtnek hitt földrészek jelennek meg újra: az ősi finnugor műveltség magyar és külföldi gyűjtők lejegyzéseiben megőrzött világa medvénekekben, halász-, vadász- és pásztor-dalokban, szenténekekben és hősi énekekben, népdalokban és balladákban, varáz- és bűvölő énekekben s rögtönzött dalokban.

Magyar írók állásfoglalása a chilei eseményekkel kapcsolatban

A Magyar PEN Club intéző bizottsága legutóbbi ülésén állást foglalt a chilei eseményekkel kapcsolatban. A Magyar PEN Club tagjait mély aggodalommal és felháborodással töltik el azok a hírek, amelyek Chile-ből érkeznek. A Magyar PEN Clubban tömörült írók a letehetőleg leggyorsabb lépéseket teszik ki üldözöknék és életveszélynek kitett kollégáikkal és mindazokkal, akik a fasiszta barbárság miatt elnyomást

Több eposz és ballada eredeti dallama is szerepel a gyűjteményben, bizonyosságul annak, hogy az ősi korokban nemcsak a dalokat, hanem az eposzokat is énekeltek, ahogy egyes helyeken ma is éneklük. Vogulok (manysik) és osztjakok (hantik), zürjének (komik) és votjakok (udmurtok), mordvinok meg cseremiszek (marik), lappok, izsorok, vepszék, lívek, észtek és finnekek (ugyan hányan ismertük ezt a teljes családát?) kétszáz-nál több, hosszabb-rövidebb népköltészet darabja vall a világ teremtéséről, a tűz-és vízözönről, az anyajogú és apajogú társadalmi rend kozmikus méretű összecsapásairól, a vaskor kezdetéről. (Mint a Vascsodőr című osztjak varázsének, melynek versváltót is Képes Géza vette észre.) Mordvin népdalok Kómiány Kelemenét zárják Kazány város falaiba: egy vogul eposz férjét sirató vadlúd-felségének hangja-ritmusa első lejegyzett versünket, Mária siralmát idézi.

Ahány vers, annyi ritmus. élnek ezek a fordítások. Lük-tetnek, tele az eredeti iramával, ütemével, lendületével. Ízelítőül egy vogul hős énekéből: „Felel ő: — Jó öcsém, / Hát honnan tudjam én, / Hogy te már hadba mégy — / Egy hetes sem vagy még! / De ha már ív esett, / Ami kell, viheted, / Megva-gyon fegyvered, / Lovad is megleled: / Ösvény fut innen ki, / Egyenest vágj neki: / Nagy tölgnél jobbra térsz, / Szép tiszta rétre érsz: / Mé-nest látsz, hét lovat — / Vá-laszd ki tegad / A táltos szép lovat.”

Vagy egy votják népdal: „Még két óra s vége a nap-nak, / Még két nap és vége a hétnek, / Még két hét és elfogy a hónap, / Még két hónap s vége az évnék, / Még az idő s vége az ember.” S kell-e szebb szerelmes-vers a vogul Lánykérőné: „Hattyú-toll fehér házba / Mennék én véled, / Ott benn a házban / Jó asztal mellé / Űlnék én véled, / Innék én véled, / Lúd lábnyi magas megemelt ágyba / Feküdnék véled, / Rucá láb magas puha vánkosra / Feküdnék véled, / Állattal díszes takaró alá / Húzódnék véled: / Csókolgat-nám szép hattyúfehér nyaka-dát / S megölelnélek.

A Napfél és Éjféli az utó-bi évek egyik legszebb ma-gyar könyve: kiállítása, a tip-pográfia és a kötetterv, a vé-dőborító rajza s a kötet szí-nyos felvételei mintaszerűek. Ilyen gazdagok vagyunk? Ki tudta ezt eddig, s ha tudta, miért nem tudtuk mindany-nyan, hogy Néprajzi Mú-zeumunk mi mindent öríz rokonainktól? Most legalább tudjuk.

A könyvet Képes Géza utó-szava zárja le, fogja össze kerek egészévé, tele merészen új eredményekkel, kulcsát ad-va a teljes kötetnek.

A. A.

Régészek az amazonok nyomában

A görög mondák szerint amazonoknak nevezik azokat a férfi módjára harcoló nőket, akik állítólag még a legna-gyobb ókori hősök erejét is próbára tették. A régi forrá-sok szerint e legendás fegy-verforgató amazonok valahol a fekete-tengeri partokon él-tek.

A régészeti ásások leletei újra felélesztik ezeket az ősi legendákat. A múlt évben szá-mos ősi sírt lártak fel a mol-dáviai Csadir-Lunga kerület-ben, G. F. Csebanenkyo rég-észprofesszor vezetésével. Az első három sírban semmi ér-dekes sem akadt — értékeiket már régen eltüntették az ősi sírrablók; annál nagyobb meglepetés várt a kutatókra a negyedik sírban.

Mintegy három méterrel a földfelszín alatt a régészek emberi csontmaradványokra bukkantak. Mellettük rövid kard, csaknem 200 bronzhegyű nyilvessző, továbbá egy buz-gány fekiűt — jelezve, hogy a sírban nyugvó nem közember, hanem szkíta törzsfő, de leg-alábbis nagyon fontos szem-lyiség lehetett. Am a sírnel-léklet anyagából olyan tárgya-kat is felfedeztek, amelyek jellegzetesen női használati tárgyak, így tükröket, fonóor-sót stb.

Legnagyobb érdeklődéssel mégis a jó állapotban fennmar-radrt remekművű arany földi-szeket vizsgálták a kutatók —

feltehetően egy görög mester munkáját. Egyik lemezén megtalálták az aesopusi mesék jellegzetes alakját, a nyelvét öltő majmot. A kardsból, elpor-ladt tegezből, nyilvesszőkből, s ugyanakkor a remekművű arany ékszerből, tükrökből, fonóorsókból a kutatók joggal következtetnek rá, hogy egy amazon sírjára bukkantak.

A szerencsés lelettel egy időben Moldávia egy másik térségében, Grigoriopol kör-nyékén is rámosolygott a sze-renese a Meljukova vezetete régészecsoportra. Az ősi sírok feltárásakor ők is sok nyugvó-helyet már kifosztva találtak, de ez nem vette el a kedvüket a további kutatástól.

És valóban, kitartásuk si-kerre vezetett. Fáradságos munkával sikerült feltárniuk egy nő sírját, gazdag sírnel-léklettel: fémgvűrűkkel, bronztükrökkel és egy másik, csodálatos szépségű földisz-párral, amelynek reliefsjei női fejeket ábrázolnak. A csodála-tos díszítésű ékszer a legfino-mabb filigránmunka.

Az optimista kutatók azt ál-lítják, hogy ez a másik sír is egy legendás amazon nyugvó-helye. Am állításuknak akad-nak ellenzői is, akik szerint csupán egy törzsfőnök ked-vecn feleségéé, esetleg vala-mely törzs nemes asszonyáé. A szakértők vitáját mindmáig nem sikerült eldönteni.

Égető társadalmi probléma

Mi lesz a tanyákkal?

Ismét megjelent egy könyv a korántsem új, de alighanem még évtizedeken át időszerű kérdésről: Mi lesz a tanyák-kal? A cím nem fejezi ki mindazt, amit a Hazafias Népfront Országos Tanácsa és a KISZ közös kiadásában napvilágot látott könyv tar-talmaz. Politikusok, miniszte-riumi vezetők, szociológusok, írók, újságírók vitájának anyagát olvashatjuk benne a tanyák múltjáról, jelenéről, a tanyasi emberek sorsáról, jö-vőjéről.

Nyolcszáz ezer ember él ta-nyán Magyarországon. Fele-annyi, mint negyven éve, de jóval több annál, mint amennyit másfél évtizeddel ezelőtt mostanra sokan jósol-tak. S míg annak idején ki-zárólag mezőgazdasági foglal-kozási népesség laktá a ta-nyavilágot, ma már egyes megyékben 40, másokban 60 százalék a tanyán lakó ipari munkások aránya. A meg-gyorsult társadalmi átértege-ződés mellett nagy jelentősé-gű az a változás is, amely a tanyasi életkörülményekben bekövetkezett, illetve elkezdődött. Mindez elválaszthatat-lan a nagyüzemi társas gaz-dálkodás kialakításától, meg-erősödésétől. Az sem kétséges, hogy a mezőgazdasági szövet-kezetek a jövőben is kiemel-kedően fontos tényezői lesz-nek a tanyák s a tanyasi em-berek helyzetének.

Út, közlekedés, villany, is-kolavillamosítás, tanyasi kollé-giumok létesítése, áruellátás: nem teljes ez a felsorolás, csupán arra alkalmas, hogy érzékeltesse, mennyi mindent teszünk a tanyák problémái-nak megoldásáért, és milyen sok még a tennivaló. Mégpe-dig nem csupán a községekre, a városokra, a tsz-ekre, az ipari üzemekre, hanem az egész társadalomra váró fel-adat.

Azóta, hogy a kötetben most közzétett kecskeméti tanácsko-zást megtartották, a Hazafias

Népfront és a KISZ szerveze-tei egyaránt ébren tartják ezt a gondolatot, s megynként, tájanként folytatják a tettek-re serkentő eszmecserét. Meg-gyöző példájukat annak, hogy a társadalmi intézmé-nyek, szervezetek akkor is so-kat tehetnek nagy horderejű kérdések rendezéséért, ha az ahhoz szükséges anyagiakkal nem ők rendelkeznek.

Szó szerint értette...

Valahol az egyik pesti peremvárosban egy autózó kihaló kocsijából, és megkér-di az egyik járókelőt: — Kérem, nem tudná megmondani, hogyan jutok innen a legköze-lőbb úton Budára? (A válasz a vízsz. 1. és függ. 16. sz. alatt ta-lálható.)

Vízszintes: 16. Növe-kedés. 17. Csak... em-lekezem (régi sláger). 18. Egyre aromásabb lesz. 20. Minden helyet kihasznál a papíron. 21. Képző. 22. Fekhely ál-latok részére. 23. ... poetica (ford.). 25. Kezd szeretni! 26. Zu-hanj. 28. Igekötő. 29. Vegyelemzés (névelő-vel). 31. Betegnek ie-het. 33. Neves olasz festő (Paolo, 1528—1598). 34. Majdnem üsző! 35. Az „Egérfogó” irójának keresztneve. 37. Lehet halovány, de lehet pi-rós-pozsgás is. 38. Vízsz-szi személyes névmás. 39. Nagyon sir. 41. Ke-rek számú év. 43. „A” fájdalom. 44. Bizonyít-ásra váró tételek. 46. Némely lakás része. 48. Bekanalaz. 49. Bern-hard francia szí-nészno keresztneve. 50. Kiejtett betű. 52. Egy japán kikötővárosba va-ló. 54. Növény, de női név is. 55. Ige betűl. 57. Lassú, lomha mozgású. 58. Helyezett. 59. Csillo-gások. 60. Z. V. 62. Ka-tagória, röv. 63. ÖNY. 64. A végén ázik! 65. Shakespeare-alek. 67. Idegen helyiség. 68. Nem csak vellel. 71. Ál-tató, de nem dal. 73. Kétség Pustaszabcsok mellett. 75. Beledolgoz-a a mintázatot a tex-tűlába.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
16									17					
18									19					
21			22						23					25
26		27		28					29					30
31			32						33					34
35				34					37					38
39							40							42
43							44						46	47
							48						49	
50	51			52					53					54
55				57										58
59									60					62
63									64					67
68									70					72
73									74					75

Függőleges: 2. Figyel-na feltalálója (1816—cium. 51. Hogy hívják? met rontó tényezők. 3. 1892). 23. Módszeresen — más szavakkal. 53. AGE. 4. Repülési és ür-válóatók. 24. „A” halk Csikkvégl! 54. ... könyv kutatási hivatal az zőrejek. 27. Tép. 29. Rő-USA-ban. 5. Történelmi videsen asszony lesz. itt névelővel). 56. Angol nevezetességű patak. 6. 30. Bútor. névelővel. 32. mérték, átszámítva 30. Megalázkodva (be...). Osrégi egyiptomi napis-48 cm. 61. ... triste 7. Az 500 és 1000 előtti ten. 36. Wells névbetűl. (Vécsey szerzeménye). római számok. 8. Egy-40. „Szótlan” épület 65. A „Parasztbecsület” kori erdélyi nép. 9. O. két szó). 42. Az ókori egyik női szerepe. 66. S. 10. Tántal. 11. Nap-Egyiptom fővárosa. 44. Gabona. 69. Spanyol, 12. Ellenőrzés. ... 6n (Géraldy). 45. norvég és belga autók vizsgálat eredményének Szöveg-e dallamot ír. jelzése. 70. Közép-Mező-régtésére szolgáló ür-46. Neves matematikus na! 71. Csecsemő, 13. SÉL. 14. Szel. (Alfréd 1805—1933). 47. (Kis...). 72. Kis híján lemleng nem kifogásol-Indiához tartozó szlge-ötött! 74. Nyújt. 75. Bá-ható. 15. Válsága. 19. tek. 40. Rendező, is-nat. Angol vízíplő mérnök, mert filme a Cigány-Beküldési határidő: a róla elnevezett turbi-tánc (Tamás). 49. Stron-1973, december 15-ig.

Ülést tartott a Minisztertanács

Az Ipari Szövetkezetek Országos Tanácsának elnöke javaslatot terjesztett a kormány elé az ipari szövetkezeteknek az állami nagyipart hasznosan kiegészítő tevékenységének fokozásáról. A könnyű-, az építő-, a kohó- és gép-, valamint a nehézipar területén működő 1118 ipari szövetkezet termelése az elmúlt években a nép gazdaság céljainak megfelelően alakult. Az állami nagyipart hasznosan kiegészítve, főleg a lakosság szükségleteinek kielégítésére termelnek és szolgáltatást nyújtanak. Ugyanakkor az ipari szövetkezetek még számos lehetőséggel rendelkeznek a kis- és középipari adottságok jobb kihasználására, a gazdaságosabb iparszerkezet kialakításának elősegítésére. A kormány úgy határozott, hogy az állami vállalatok vizsgálják meg, milyen termékek gyártását tudnák a szövetkezeteknek átadni, amelyek ott gazdaságosabban gyárthatók, illetve a régebbi géptípusok alkatrészyártásában miként tudnának az ipari szövetkezetek részt venni.

A Minisztertanács megtárgyalta a Központi Népi Ellenőrzési Bizottság elnökének jelentését a mezőgazdasági

nagyüzemekben dolgozó nők helyzetének vizsgálatáról. A mezőgazdaságban dolgozó nők életkörülményei az általános társadalmi fejlődés, különösen pedig a mezőgazdaság átszervezése és a nagyüzemi termelés térhódítása következtében alapvetően megváltoztak. A nők gazdasági és szociális helyzetének megjavításáról 1970-ben hozott kormányhatározat végrehajtása minden területen megkezdődött. A termelőszövetkezetek a nők helyzetét segítő intézkedésekkel egészítették ki az alapszabályokat, az állami gazdaságok pedig a kollektív szerződéseket. A határozatban foglaltak következtetés végrehajtásához azonban még számos feladatot kell megoldani. A kormány a jelentést és az abból adódó következtetéseket jóváhagyólag tudomásul vette.

A Minisztertanács megtárgyalta a honvédelmi miniszter előterjesztését a polgári védelem helyzetéről. Összegezte a polgári védelem felkészítésében eddig elért eredményeket és meghatározta az ezzel kapcsolatos további feladatokat, a fejlesztés irányelveit.

A Minisztertanács ezután egyéb ügyeket tárgyalta.

Soron kívül lakás a többgyermekes családoknak

Ülést tartott a Fővárosi Tanács Végrehajtó Bizottsága. A lakásügyi osztály előterjesztésére úgy döntött a bizottság, hogy soron kívül lakáshoz jutnak 67 többgyermekes családot. A lakásügyi osztály felmérést végzett a különböző kerületekben, s olyan többgyermekes családok kerültek a listára, amelyek nem szerepeltek az idei és a jövő esztendői elosztási tervben.

A közmű- és mélyépítési főigazgatóság előterjesztésére a vb újabb, a levegő tisztasággal kapcsolatos beruházások támogatását határozta el. Végül a főváros patkánymentes állapotának fenntartásáról határozott a bizottság és úgy döntött, hogy a személyi tulajdonban levő ingatlanok mentesülnek a fenntartási díj megfizetése alól. Vállalatok, intézmények, szövetkezetek és gazdaságok a korábban megállapított díj 25 százalékát fizetik évente.

Paprika alufólia tasakban

A mintegy nyolcezer holdas Szeged környéki fűszerpaprika tájörzet feldolgozó központjában, a Szegedi Paprikagyárban, valamint többi üzemében elkezdett a szárítás fő ideje. A földgáz- és az olajfűtésű, jórészt automatizált szárítóberendezéseket elpárologtatják a kocsánytól és a magházától megfosztott paprikacsövek nedvességtartalmát.

Igy az egész termés minőségi romlás nélkül tarolható az őrlésig. Az idei egyébként a minőség esztendeje, hiszen a sok nyári napsütés hatására magas a paprika festékanyag-tartalma. A jobb minőségű fűszer ilyeszerű csomagolást is kap. Az őrlemény jelentős részét alufólia tasakokba zárják.

Az ergonómia költséges - de szükséges

Egy modern acélgyártó üzem létesítésénél csupán a por és füstgáz leválasztása 20 százalékkal drágítja meg a beruházást. Az Ózdi Kohászati Műveknél e probléma megoldása 500 millió forintba került. A ráfordítás természetesen nagy, de a berendezések alkalmazása - az emberek érdekében - kötelező.

Ma már a tervezésnél mindenütt figyelembe veszik az ergonómia - vagyis az ember egészségére, kényelmére vonatkozó tudományos módszereket - követelményeit. E kérdésekről vitatkoztak a KGM Tervező Irodájának vezetői a meghívottakkal. A konklúzió, amit a vita után le lehet szűrni: a beruházásokat ugyan megdrágítja az ergonómiai követelmények teljesítése, védőberendezések alkalmazása, de szükség van rájuk. A kötelező előírások elől nem lehet kitérni.

Értékesítik a jogos mértéket meghaladó telkeket a tanácsok Vas megyében

Az állampolgárok teletulajdonát szabályozó kormányrendelet alapján a múlt év első felében a Vas megyei tanács végrehajtó bizottsága a jogszabályban meghatározott mértéket meghaladó telektulajdon-elidegenítési kötelezettségét a megye három városára, a nagyközségekre, továbbá Bük és Velem községekre mondta ki azzal, hogy a helyi tanács-vb útján történő értékesítés elrendelése még nem időszerű. A nyilvántartások szerint a településeken 528 a jogos mértéket meghaladó telkek száma. Az érdekelteket tulajdonosok azonban önként nem teljesítették elidegenítési kötelezettségüket, amelynek határideje a múlt év végén lejárt.

A megyei tanács végrehajtó bizottsága ezért elrendelte ezekben a helységekből a többtelkes tanácsok értékesítését. Ennek megtörténte ugyanis a telekigények kielégítését, a foghíjak beépítését segíti elő, egyúttal megszünteti a teleküzorosa lehetőségét is.

HÚSZ ÉVES A KOMÁROM MEGYEI EGÉSZSÉGÜGYI SZAKISKOLA

Tatabányán, a Komárom megyei egészségügyi szakiskolában eddig 1700 csecsemő- és gyermekápolónőt képeztek ki a megye kórházai és egészségügyi intézményei számára. Most 34 fiatal tanul itt és részeseül magas szintű elméleti és gyakorlati oktatásban. Az utolsó félévet a kórház osztályán, gyakorlatban töltik el.

Eredményes évet zár a kohó- és gépipar

Vállalati igazgatók tanácskozása

A kohó- és gépipar 1973. évi eredményeiről és a jövő év feladatairól tanácskoztak az összevont igazgatói értekezlet résztvevői a MOM Szakszakszervezetek Állami Művelődési Házában.

Dr. Horgos Gyula kohó- és gépipari miniszter beszédében megállapította, hogy a népgazdaság fejlődésében tapasztalható főbb tendenciák a kohó- és gépiparban is érvényesülnek. A legutóbbi két év, valamint az 1973. évi várható eredmények alapján, a kohó- és gépipar a negyedik ötéves terv időarányos részét teljesíti, illetve túlteljesíti. A gépipar fejlődésének üteme az idén mérséklődött, s az ipari átlaghoz hasonlóan alakul. A legdinamikusabban a közlekedési eszközök gyártása fejlődött; a közúti járműfejlesztési programban közvetlenül részt vevő hat vállalat termelésében az elmúlt háromnegyed évben 23 százalékkal növekedett.

A kohászat rubelészámolású exportja a tavalyival megegyezik, dollárszámolású exportja a tavalyihoz képest mintegy 30 százalékkal nő. A gépipar tőkés exportja 1973-ban előreláthatólag 20 százalékkal növekszik.

A belkereskedelem útján a kohászat 14, a gépipar pedig mintegy 6 százalékkal több árut értékesít, mint tavaly. Tartós fogyasztási cikkek közül körülbelül 5 százalékkal nagyobb árulapot adtak át a belkereskedelemnek.

1972-ben a vállalatok mintegy 3 milliárd forint értékű

nem gazdaságos termelést szüntettek meg, az idén ennél is nagyobb volumenű korszerűtlen gyártás felszámolása várható. A vállalati intézkedések csaknem egymilliárd forint többleteredménnyel járnak.

A termelékenység mindkét ágazatban emelkedett, amíg azonban 1971-1972-ben meghaladta, az idén nem éri el a tervezettet. Az első kilenc hónapban a munkások napi bére a kohászatban átlagosan 11 százalékkal, a gépiparban 9 százalékkal emelkedett.

Fokozott figyelmet kell fordítani a munkavédelemre. Az idén a kohó- és gépipari vállalatoknál 29 halálos baleset történt, s ez a tavalyi év azonos időszakához viszonyítva jelentős emelkedésnek számít.

Az 1974. évi feladatokról szólva dr. Horgos Gyula hangsúlyozta: el kell érni, hogy a külkereskedelmi áruforgalom a nemzeti jövedelemnél gyorsabb ütemben növekedjen. A kohászat elsődleges célja a hazai igények kielégítése lesz. Az acélermelést jövőre 3,5 millió tonnára kell növelni, s a még mindig hiányzó mennyiséget importból kell beszerezni. A tervek szerint a nyersvastermelést 5,6 százalékkal, a hengerelt áru termelését 6,1 százalékkal növelik.

A gépipar tőkés exportját jövőre legkevesebb 12-14 százalékkal szükséges növelni, a szocialista exportban mérsékeltebb, 4-6 százalékos növekedéssel számolnak.

A miniszter előadását hozzászólások követték.

Korszerűsítik az utakat Zalában

Zalában a megye ipari fejlődése és a személygépkocsik számának növekedése miatt az utóbbi években mind nagyobb gondot okoz az elhanyagolt utak állapota. Különösen a gazdaságilag legfontosabb, legforgalmasabb utak állapota rossz, mert a községi bekötőút-program végrehajtásával egy időben nem tudták megfelelően javítani, korszerűsíteni a főbb utakat.

A közelmúltban nagyarányú útpótlási programot dolgoztak ki a megyében, s ez szerint most elsősorban a gerinchálózat korszerűsítésére összpontosítják az erőket.

Már folyik a Nagykanizsát Zalaegerszeggel összekötő 74-es számú, másodrendű fő közlekedési út korszerűsítése. A mostani ötéves tervben elkészül a Nagykanizsa-Bak közötti 36 kilométeres szakasz. Hahótnál és Magyarzentmiklósnál a községeket megkerülő útnyomvonalat alakítanak ki, a korpavári vasúti kereszteződéssel pedig hidon vezetik majd át a közutat, Baktól Za-

laegerszegig majd csak az ötödik ötéves tervben fejezik be a korszerűsítést.

Korszerűsítik a megyeszékhelyt a fővárossal és a Balatonnal összekötő utakat is. Zalaegerszegtől Zalacsányig már kiszélesítették és jó minőségű burkolattal látták el az utat, most pedig új hidat építenek a Zalán, és teljesen új nyomvonalat alakítanak ki Zalacsányig. Innen - a későbbi végleges megoldásig - egy mellékút építésével teremtenek összeköttetést Hévíz, Keszthely, a Balaton déli partja és Budapest felé.

Jelenleg igen rossz az összeköttetés Zalaegerszeg és a megye harmadik legfontosabb ipari központja, Lenti között is. Ezt az utat a rédicsi határátelől még a mostani ötéves tervben korszerűsítik, és tízmillió forintot fordítanak a Barátság útjának (a régi római út) javítására is. Befejeződik a zalaszentgróti járást átívelő út Galambok-Zalaapáti közötti korszerűsítése.

Egészségügyi napok Kispesztén

Kispesztén egészségügyi napok kezdődtek. A december 17-ig tartó, csaknem háromhetes eseménysorozat keretében szak- és ismeretterjesztő előadások hangzanak el, kiállításokat, árubemutatókat rendeznek. Az egészségügyi napok programját a kerületi tanács KÖJÁL-csoportja, egészségügyi osztálya, a Hazafias Népfőrdöntés kerületi bizottsága és a Vöröskereszt szervezi. Célja, hogy megismertessék Kispesztén lakosságával a helyes táplálkozást, az egészséges életmód korszerű tudnivalóit. A Vörös Csillag kultúrtervében tartják az egészségpropaganda előadásokat.

A Magyar Selyempipari Vállalat tolnai fonógyárának fonalterjedelmestől üzemét felavatták. A következőkben már évente 1600 tonna szintetikus fonalat terjedelmestének a gyárban.

A norvég postának postaszakok szállítására kiírt nemzetközi pályázatát a szvedgi Kenderfonó és Szövő nyerte meg. Az első szállítmányt már elküldték.

Orkan söpört végig a Fülöp-szigetek egyes vidékein, jelentik Manilából. A Vöröskereszt szővivőjének közlése szerint a vihar nyomán keletkezett árvízben 22 személy meghalt, 2370 ház romba dőlt, s 15 ezer hajléktalanná váltak.

Ötös ikreket szült egy 25 éves asszony a finnországi Tamperében. Az anya meddőség elleni gyógyszerrel szedett. A hat hónapra született, 700 és 900 gramm súlyú kicsinyek inkubátorba kerültek, nem sok reményük van azonban az életbenmaradásra. Két hete ugyanebben a kórházban szintén ötös ikrek születtek, másnapra azonban meg is haltak.

A Kosmosz-600 jelzésű mesterséges holdat a Szovjetunióban föld körüli pályára bocsátották. A szputnyik feladata a kozmikus térség további kutatása. A földi koordinációs számítóközpont feldolgozza a beérkező adatokat.

Jól dolgozik a kecskeméti járási, valamint a hozzá tartozó 24 községi és 30 tanyai népfőrdöntésbizottság, állapította meg a Bács-Kiskun megyei népfőrdöntésbizottság Lajosmizén megtartott ülésén. A tanyai népfőrdöntésbizottságok érdeme a többi között a lászlófalvi és orgoványi határban működő négy népfőrdöntésbizottság létrehozása, s a tanyai népfőrdöntésbizottságok segítségével a külterületi iskolavillamosítás megszervezésében is.

Közös vízmintavételt és vizsgálatot tartottak a magyar és román vízügyi szervek szakemberei a Szamos csergeri és a Kraszna ágerdómajori határszelvényeiben. A vizsgálat célja a víz minőségének megállapítása. A mintákat korszerű laboratóriumokban dolgozzák fel, s az eredményekről kölcsönösen tájékoztatják egymást.

90. születésnapja alkalmából betegágyánál, a Weil Emil kórházban keresték fel Kvasz Andrást, a magyar aviatika és sportrepülés nemzetközi hírujtórőjét a KPM. az MHSZ és a Közlekedési Múzeum képviselői. Szülővárosa, Békéscsaba is virággal, ajándékkal kedveskedett híres szülőltöknek. A magyar légügyi közlekedést és légisportot képviselő küldöttségek kitüntetését, emléklapokat nyújtottak át az ünnepeltnek.

Decemberben kezdődik a munka Megszűnik a Kálvin téri közlekedési kálvária

A Kálvin téren alakítják ki Budapest egyik legnagyobb forgalmi csomópontját. Itt lesz az észak-déli metróvonal egyik állomása. A tér rendezése az esztendő végén a közművek átépítésével kezdődik. A tér alatt, mintegy 8000 négyzetméter alapterületen aluljáró épül. Ennek közepén lesz az a 21 méter átmérőjű üvegcsarnok, ahová a mozgólépcsők futnak fel a mélyből. Épül egy kisebb, 700 négyzetméter alapterületű föld alatti csarnok is, a Szamuely utca és a Királyi Pál utca találkozásánál. A csarnokot és a nagy aluljárórészt 8 méter széles folyosó köti majd össze.

A tervkészítők a Kálvin téri aluljáró kialakításánál figyelembe vették azt is, hogy itt lesz a dél-pesti - csepeli elővárosi - gyorsvasút végállomása és a dél-budai metró megállója. A két állomást a Kálvin téri Áruház alatt alakítják ki. Az áruházat lebontják. A csepeli gyorsvasút végállomása a Szamuely utcai csarnokhoz, a dél-budai metró állomása pedig a nagy aluljáróhoz csatlakozik majd.

Az észak-déli metró Kálvin téri állomásának és az aluljárórésznek az építkezését egyidejűleg átrendezik a felszíni forgalmi csomópontot is. A téren a körforgalom megszűnik, és jelzőlámpák irányítják majd a forgalmat. Az Üllői út és Baross utca torkolati szakasza egyirányú lesz.

Az Üllői út és a Baross utca a korábban már lebontott hat épület helyén épülő négy sávú úton keresztül kapcsolódik majd egymáshoz. A 47-es és a 49-es villamosok megállója a tér közepére, a jelenleg parkosított területre kerül. A megállókat az aluljáró mindkét csarnokból meg lehet majd közelíteni. Az év végén kezdődő nagyszabású építkezés a forgalomban számos változást tesz szükségessé.

Az első ütemben a 9-es és a 109-es jelzésű autóbuszokat más útvonalra irányítják át, december 3-tól kezdve megszűnik a tróliközlekedés, amelyet 9/Y jelzéssel autóbuszok váltanak fel. Ezenkívül több közlekedési változás várható.

Visontán megkezdtek a nyugati szénmezők feltárását

Visontán újabb fontos szakaszba lépett a Thorez kifejlesztéses bányászati fejlesztése; a nyugati szénmezőn új nyitárok mélyítését kezdték meg.

Az úgynevezett keleti szénmezőn 1964-ben kezdték meg a nyitárok mélyítését, majd 1969-ben hozták felszínre az első szénzet. A Thorez kifejlesztéses bányászati tervzettnél is gyorsabb ütemben fejlődött, és most már az ország legnagyobb és legkorszerűbb szénbányája, ahol az idén több, mint hatmillió tonna szén termelnek, jövőre pedig ennél is nagyobb mennyiségű fűtőanyag termelésére rendezkednek be.

A széntermelés fejlesztése további nagy feladatokat ír elő. Ezt igényli a szomszédos Gagarin Hőerőmű növekvő fűtőanyag-szükséglete is. A nyugati szénmezőről - a tudományos vizsgálatok eredményei szerint - várhatóan mintegy 18 millió tonna szén kerül majd felszínre az elkövetkező években, miközben keleti irányban is tovább halad a széntermelés.

Az új nyitárok mélyítésén máris három földkötőgép dolgozik. Előreláthatólag a tervezettnél egy évvel hamarabb

kezdhetik meg majd a széntermelést a nyugati mezőn, ahol a Thorez kifejlesztéses bánya második széntermelő üzeme lesz.

A nyugati szénmezőn ebben az évben egymillió köbméter földet mozgatnak meg és 14 méterre hatolnak be a föld kérgébe. A szénmező vízlevezítése is meggyorsult: óránként több, mint kétezer köbméter vizet szivattyúznak ki a föld mélyéből és továbbítanak a Bene-patakba.

A széntermelés fejlesztése érdekében a nyugati térség felszínén már sok átalakítást hajtottak végre az idén. Mintegy négy kilométer hosszú közforgalmi út építésével új nyomvonalra terelték a közúti közlekedést Abasár és Visonta között, valamint a Thorez-bánya és a Gagarin Hőerőmű irányában. Több, mint három kilométeres szakaszon új mederbe került a térséget érintő Bene-patak is. A patak naponta mintegy húsz ezer köbméter vizet irányít a Mátrából az alföldi tájakra, egyidejűleg az újonnan épült meder biztonságos védelmet nyújt a bánya részére a hegyi patakok vízbetörései ellen.